

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravljanje, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din. Polletna 25 Din. Četrtna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru.

PONEDELJSKI

SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 40-01, 40-02, 40-03, 40-04 in 40-05. List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6. Poštni ček račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Občinske volitve v 49 občinah

JRZ si je priborila 41 občin, vsi nasprotniki skupaj pa 8 občin

Okraj Brežice

Brežice. Vol. upr. 918, volilo 762 (83%), JRZ (Deržić Karel) 364 (3), opozicija (Volčanšek Ivan) 398 (21).

Okraj Celje

Kalobje (okraj Celje): volivnih upravičencev 359, volilo 241 (67%). JRZ I. (Erjavec Jakob) 191 (17 obojnikov), JRZ II. (Jurkovič Karel) 50 (1). Slivnica pri Celju: vol. upr. 635, volilo 235 (37%). JRZ (Jagodič Josip) 235 (18).

Sv. Jurij pri Celju: vol. upr. 1231, volilo 753 (62%). JRZ (Goligrane Stanko) 753 (24).

Zalce: vol. upr. 662, volilo 402 (61%). JRZ (kompromisna z nosilcem Bizoviškom Ivanom) 402 (18).

Okraj Črnomelj

Dragatuš: vol. upr. 459, volilo 318 (69.2%). JRZ (Mušič Matija) 193 (16), opozicija (Kuzma Franc) 125 (2).

Okraj Dravograd

Mežica: voliv. upr. 571, volilo 346 (60.50%). JRZ (Pratnaker Maks) 77 (1), opozicija (Lamprecht Robert) 269 (17).

Remšnik: vol. upr. 500, volilo 185 (37%), JRZ (Jeršič Ivan) 185 (18).

Črna: volivnih upr. 1188, volilo 780 (65.65%), JRZ (Turk Ivan) 430 (20), opozicija (Knez Franc) 350 (4).

Kapla: vol. upr. 430, volilo 344 (80%), JRZ I. (Koprivnik Peter) 145 (2), JRZ II. (Hartman Miha) 199 (16).

Okraj Gornji grad

Gornji grad: Vol. upr. 403, oddanih glasov 201 (50%). Lista JRZ (nosilec Mermah Franc) 201 in 18 odbornikov.

Nova Stifta: Vol. upr. 242, oddanih glasov 106 (43.8%). Lista JRZ (nosilec Vršanec Ivan) 106 in 18 odbornikov.

Okraj Laško

Laško: vol. upr. 1329, volilo 986 (74%). JRZ I. (Hrastnik Karel) 621 (21), JRZ II. (Gerkman Franc) 365 (3).

Okraj Lendava

Genterovci: vol. upr. 544, volilo 430 (79%). JRZ I. (Hersen Franc) 3 (0), JRZ II. (Mlinarič Miha) 216 (15), op. (Jašar Janez) 211 (3).

Okraj Litija

Šmartno pri Litiji: Vol. upr. 650, volilo 395 (60.77%), JRZ (Rus Ignacij) 395 (18).

Okraj Ljubljana

Zelumlje: vol. upr. 416, volilo 290 (69.7%). JRZ (Lipovec Josip) 125 (3), opozicija (Golob Martin) 165 (15).

Okraj Ljutomer

Razkrižje: vol. upr. 656, volilo 466 (71%). JRZ (Hajnovič Ignac) 335 (17), opozicija (Skramljec Stjepan) 131 (1).

Strigova: vol. upr. 1033, volilo 728 (70%). JRZ (Trešnjak Anton) 259 (3), opozicija (Kovač Tomislav) 469 (21).

Veržej: vol. upr. 317, volilo 192 (65.5%). JRZ (Galunder Franc) 192 (18).

Okraj Logatec

Stari trg: vol. upr. 1348, volilo 1011 (75%). JRZ (Stefančič Franc) 492 (5), opozicija (Mlakar Jožef) 519 (25).

Okraj Maribor desni breg

Laporje: voliv. upr. 492, volilo 317 (64.4%). JRZ (Hoste Jernej) 242 (17), opozicija (Černešek Jože) 75 (1).

Poljčane: vol. upr. 934, volilo 461 (49.3%). JRZ (Detič Anton) 433 (24), opozicija (Vezjak Franc) 28 (0).

Slovenska Bistrica: vol. upr. 1364, volilo 1144 (78%). JRZ (dr. Schaubach Boštjan) 578 (25), opozicija (dr. Pučnik) 566 (5).

Črešnjevci: vol. upr. 422, volilo 328 (77.7%). JRZ (Pušnik Simon) 117 (2), opozicija (Kodolč Viktor) 211 (16).

Spodnja Polskava: vol. upr. 607, volilo 284 (47.8%). JRZ (Kotnik Matija) 284 (18).

Okraj Maribor levi breg

Sv. Lenart v Slovenskih goricah: vol. upr. 647, volilo 346 (53.4%), JRZ (dr. Stupica Marjan) 346 (24).

Sv. Rupert v Slov. gor.: vol. upr. 742, volilo 541 (72.9%), JRZ (Korošec Franc) 355 (16), opozicija (Zelenik Josip) 206 (2).

Sv. Trojica v Slov. gor.: vol. upr. 576, volilo 469 (81.4%), JRZ I. (Klemenčič Valentin) 261 (15), JRZ II. (Vračič Matija) 208 (3).

Korena: Izida ob zaključku lista še nismo prejeli. Vložena je bila samo lista JRZ v nosilec Kajnikom Jožetom.

Okraj Murska Sobota

Bodonci: vol. upr. 791, volilo 451 (57%), JRZ I. (Hodošek Ludvik) 385 (18), JRZ II. (Lulik Ludvik) 56 (0).

Cankova: vol. upr. 534, volilo 288 (53.9%), JRZ (Hogler Viktor) 288 (18).

Gornji Petrovci: vol. upr. 1069, volilo 657 (61.4%), JRZ (Bohar Adam) 657 (24).

Grad: vol. upr. 1329, volilo 405 (30.5%), JRZ (Bačič Franc) 405 (24).

Kupšinci: vol. upr. 418, volilo 231 (55.2%), JRZ (Titan Janez) 231 (18).

Kuzma: vol. upr. 862, volilo 229 (26.5%), JRZ (Fartek Janez) 229 (24).

Martjanci: vol. upr. 1137, volilo 948 (83.4%), JRZ I. (Vezir Geza) 488 (20), JRZ II. (Kuhar Stefan) 460 (4).

Pečarovi: vol. upr. 964, volilo 501 (51.9%), JRZ I. (Zeljko Jožef) 136 (2), JRZ II. (Banli Štefan) 365 (16).

Salovci: vol. upr. 1144, volilo 728 (63.6%). JRZ I. (Silo Blaž) 334 (4), JRZ II. (Zičko Janez) 394 (20).

Pertoča: voliv. upr. 1163, volilo 401 (34.5%). JRZ (Kolmanko Josip) 401 (24).

Puconci: vol. upr. 744, volilo 437 (58.7%), samo opozicijska lista (Kuhar Stefan) 437 (18).

Selo v Prekmurju: vol. upr. 1149, volilo 695 (57.3%), JRZ I. (Kocet Jožef) 212 (1), JRZ II. (Varga Koloman) 483 (23).

Okraj Ptuj

Kog: vol. upr. 406, volilo 232 (57%), JRZ (Orešnik Peter) 232 (18).

Ormož: vol. upr. 808, volilo 561 (29.4%), JRZ (Hanzelič Franc) 471 (23), opozicija (Kuharič Ludvik) 90 (1).

Središče: vol. upr. 746, volilo 624 (83.7%), JRZ (kompromisna z nosilcem Kovačičem Andrejem) 301 (3), opozicija (Kolarič Anton) 323 (15).

Svetinje: vol. upr. 503, volilo 381 (75.3%), JRZ (Pučko Milos) 208 (15), opozicija (Bokša Alojzij) 173 (3).

Okraj Slovenj Gradec

Slovenj Gradec: voliv. upr. 1090, volilo 551 (50.05%), JRZ (dr. Picej Josip) 470 (23), opozicija (Fiser Alojz) 81 (1).

Smartno pri Slovenjem Gradcu: vol. upr. 820, volilo 556 (67.8%), JRZ I. (Hribernik Franc) 256 (3), JRZ II. (Kresnik Martin) 300 (15).

Šoštanj: vol. upr. 1122, volilo 834 (74.44%), JRZ (Novak Anton) 626 (22), opozicija (Vrabič Ferdo) 208 (2).

St. Ilj pri Velenju: voliv. upr. 194, volilo 82 (42%), JRZ (Dren Matevž) 82 (18).

Škof Rožman kliče mladino na delo za slovenske izseljence

Krasno uspela izseljenska akademija

Ljubljana 27. marca.

Franciščanska dvorana je bila danes dopoldne prizorišče sijajno uspele manifestacije Slovencev za brate izseljence. Brez posebne agitacije in propagande, le s skromnimi in redkimi naznanili ter letaki se je prirediteljem, to je družbi sv. Rafaela, posrečilo, da je danes privabila številno ljubljansko občinstvo, ki je prav do zadnjega količka napolnilo prostorno franciščansko dvorano. Pokroviteljstvo nad akademijo je prevzel g. ban dr. Marko Natlačen, ki se je lepe prireditve udeležil sam s svojo soprogo. Poleg tega so bili navzočini ljubljanski mestni župan dr. Adlešič, predsednik Prosvetne zveze dr. Lukman, poslevočedi predsednik Rafaelove družbe p. Zakrajšek, prosvetni inspektor prof. Bajuk, načelnik socialnega oddelka banske uprave dr. Kosi, nadzornik osnovnega šolstva za Slovenijo prof. Jeglič, gimnazijski ravnatelj prof. Dolencec, dr. Breznik iz St. Vida in prof. Hočevar, dalje dr. Kamušič ter mnogi drugi odličniki.

Občrten spored je otvoril godalni orkester državne učiteljske šole, ki je lepo zaigral tri klasične slovenske skladbe.

Govor škofo dr. Rožmana

Velik govor je imel nato škof dr. Gregorij Rožman, ki je naglašal: Premalo se zavedamo, kako pomembno je izseljenstvo za naš narod. V stolisec gre številno onih, ki so zapustili našo lepo slovensko zemljo in odšli na tuje iskati kruha. Vsak izseljenec je kakor kaplja krvi iz žil narodnega telesa. Telo tujega naroda se poživila in pomlaja s krvjo iz naših žil. Udje našega narodnega telesa so naši izseljenci, ki se trgajo iz našega narodnega telesa. Če smo zdrav in živ ter samozavesten narod, moramo čutiti to izgubo. Zato moramo skrbeti, da si člane naroda, ki odhajajo v tujino, ohranimo.

Mi hočemo živeti, ne samo kot posamezniki, temveč kot narod, zato moramo gledati, da se vezi med nami in izseljenci ne pretrga, temveč da so vedno močnejše in trdnjše. Vez, ki nas v življenjsko občestvo veže z vsemi, ki so se izselili, ne sme biti samo denar, ki ga pošiljajo domov; duhovna mora biti ta vez, ki je močnejša od vsake materialne vezi; vez, ki duše druži in srea veže, ki se izraža v enakosti mišljenja, v izmenjavi narodnih in kulturnih dobrin in ki je globoko zasidrana v živi veri naših očetov.

Trojna je vrsta naših izseljencev. Najprej so taki, ki imajo namen, da se iz tujine po nekaterih letih vrnejo v svojo domovino. Ti že sami nočejo raztrgati teh vezi s svojo rodno zemljo, saj nosijo s seboj v svoji duši sliko tistega koračka svoje zemlje, ki jo hočejo ohraniti sebi in svojim skromen dom, da bi njihovi potomci brez prevelikih mučnih skrbi srečni v njem živeli. Duhovna vez med njimi in nami je tem bolj potrebna, ker se vrnejo. Z njimi moramo vzdrževati živahne stike, da si ohranijo vse dobre in plemenite lastnosti slovenskega naroda in da si ohranijo vero. Naj torej izseljenci vedo in čutijo, da jih ne pozabljamo ne v mislih ne v molitvah, ampak jih imamo za polne in žive ude na skupnem narodnem telesu, da nam je pri srcu njihova usoda, da z njimi trpimo in se z njimi njihove sreče veselimo kakor trpimo z njihovo nesrečo, to je z vsemi našimi po Ameriki, po Holandiji in Nemčiji, po Belgiji in Franciji, po Kanadi in Argentini.

Potem so taki izseljenci, ki so si v tujini že postavili dom in se ne nameravajo več vrniti na rodno zemljo, razen na kratek obisk, da obujajo mladostne spomine. V dušah teh živi neizbrisljiv spomin na domačo rodno zemljo. Vsak pozdrav iz domačega kraja jim je drag, vsako pismo dobrodošlo. Videti solze, ki jim rosijo oči, ko jim pripoveduješ o domači zemlji, o ljudeh v domačem kraju, o cerkvicah na gričku, o zvonovih, o njivah in holmih, o vinogradih in belih zidanicah — to se pravi, razumeti, s kakšnimi vezmi vise njih srca na domovini, četudi jim je Amerika postala nova domovina, ki jim reže boljši in večji kos

kruha, kakor ga jim je mogla dati trda slovenska zemlja. Ne mine jim dan brez misli na rodno hišo in zemljo.

Brezsrčnost bi bila, če bi mi tem našim rojakom ne pošiljali z domače zemlje prav tako vročih pozdravov, kakor je njih hrepenenje po domovini vroče. Pozdravi, slike, časopisi, knjige, pisma bi morali romati od nas k njim in vzdrževati živo zvezo z njimi, ki tako hitro izumirajo. Dnevno se njih število krči. Vsek dnevnik iz Amerike prinaša poročila o novih smrtnih primerih. Še nekaj desetletij, pa ne bo nobenega več v Združenih državah severne Amerike. Ne bodimo brezsrčni. Pozlatimo jim zadnja leta z zlatimi spomini iz domovine.

Kmalu bo zlasti v severni Ameriki le tretja vrsta naših ljudi, to so potomci naših izseljencev, ki so že v tujini rojeni, vzgojeni, ki so že ondodni državljani. Našo zemljo poznajo samo iz pripovedovanja svojih staršev. Niso videli naših lepih krajev, ne poznajo in naš jezik le za silo razumejo. Vsa izobrazba jim je dana v tujem jeziku, ki jim je postal materni jezik.

Ti potomci naše krvi nam ne smejo postati duhovno tuji. Zavedajo naj se, da je slovenska kri v njih, da so po krvi in materni besedi isti rod. Spoštujemo naj rod, iz katerega so izšli, jezik svojih prednikov naj vsaj nekoliko poznajo in ohranijo kot dragocen ostanek svojih prednikov. Zato pa moramo vzdrževati mi z njimi stalne in živahne zveze. Naša dolžnost je, da jim kažemo lepoto naše zemlje, ki ji ni para v vsem širnem svetu; da jim posredujemo bogastvo našega duha v delih umetnosti in našo kulturo, ki je tolikšna, da je nam ni treba biti sram ne nas ne naših izseljencev med velikimi in visoko kulturnimi narodi. Naša dolžnost je, da jim svetimo z zgledom našega iskrenega verskega življenja, da bo vez iste vere tem čvrstjša, čim bolj se rahla vez istega jezika.

Zakaj je Italija iskala zvezo z Nemčijo? Zakasnela ugibanja francoskega lista

Pariz, 26. marca. TG. Tukajšnji poluradni »Temps« objavlja presenetljiv uvodnik o mednarodnem položaju, ki je nastal po zadnjih dogodkih v Avstriji. Članek gleda na položaj s stališča Anglije, o kateri pravi, da je položaj pravilno spoznal, le da je to bilo nekoliko prepozno. Chamberlain da je sprevidel, da ni bilo pravilno dregati v Italijo. Zato je takoj spremenil os svoje politike in obnovil pogajanja z Italijo, kajti v nasprotnem primeru bi postalo neizbežno, da se ravnotežje sil v Evropi nepopravljivo podere.

»Fasistična vlada« tako piše dobesedno francoski list, »ki je bila za časa pogajanj v Stresi še prepričana o nemški nevarnosti za Evropo in še posebej za Italijo, se je medtem že približala Berlinu ob času, ko so velesile oblegale s sankcijami. V tej svoji novi nemški smeri je bila fasistična vlada — brez dvoma po krivici — potrjena v svoji domnevi, da je položaj Francije po volitvah v majniku 1930 postal zelo slaboten. V začetku leta 1935 je še vedno ležal pred Mussolinijem na pisalni mizi obešen zemljevid, na katerem so bile v rdečih barvah podčrtane tiste pokrajine, ki jih bo Nemčija — po Mussolinijevem mnenju — prej ali slej zahtevala zase. Mussolini je takrat ponovno in rad poudarjal, da bo samo sila zadržala nemško napredovanje in se je trudil, da bi dosegel sporazum, kako, kdaj in kje naj bi skupna sila nastopila. V drugi polovici leta 1936 se je že vdal — hočeš nočeš vdal nujnosti priključitve Avstrije k Nemčiji in je samo še iskal, kakšne protiusluže bo Italija zato dobila v Afriki in na Sredozemskem morju. V to razdobje med 1935 in drugo polovico 1936 pa pade doba sankcij proti

Mladina, ti si poklicana, da navežeš stike, pismene in ustne, z mladim rodom naših izseljencev. Mlada srca najdejo v mladih srcih najlepši odmev, najbolj živahen odziv. Mladina, ti ne pozabi na izseljence, da oni ne pozabijo na nas.

Zgled je naša mladina dala šola v Ljutomeru. Šolarji so poslali v Ameriko, v Chicago, album slik iz raznih krajev naše domovine. Nekaj slik so sami naslikali. Napisali so pristrčna pisma, odkrita in ljubezniva, da so do solz ganila stare izseljence. In še žaro domače rodne prsti so dodali.

Ali ne bi mogla vsaka šola napraviti izseljencem od časa do časa istega veselja? Ali ne bi mogli od povsod, odkoder so izseljenci, poslati vseh košček drage jim domovine. Tako važno je, to, da se mora organizirati redno dopisovanje naših šol, posebno srednjih šol, z našimi izseljenci, zlasti z njihovimi rojenimi otroki! Velika stvar je to, vredna, da se je lotimo. In sveta naša dolžnost je, da vzdržujemo vezi z vsemi širno zemljo, ki so kri naše krvi. Od dela do dela sveta naj se pletejo vezi med nami in vsemi, ki so naši, da ostanemo povezani v eno duhovno občestvo z ljubljeno in nikdar pozabljeno domovino, da ne pojdejo v izgubo naši bratje in sestre v tujini, katere od tu danes iz dna src in duš pozdravljamo.

Govor škofa dr. Rožmana je bil sprejet z velikim odobravanjem. Ljubek je bil nastop učenk Lichtenhurnovega zavoda, ki so peele in izvajale simbolično vajo. Prav ganljiva je bila deklamacija Ljubice Božičeve, ki je deklamirala pesem Mirka Kuncica »Pismo v tujino«. Dijkarje urušilinske gimnazije so zapeli troje pesmi. Nastopile so spet učence Lichtenhurnovega zavoda s pesmijo in simbolično vajo. Gdč. Melka Čamperškova je zaigrala na klavirju precej težko klavir. skladbo. Dijkarji škofijskega zavoda pa so nastopili z Zupaničevimi »Dumami«, ki so jo recitali v odlični ter spremljali s simboličnimi vajami. Pevski zbor I. deklisne meščanske šole je zapel štiri pesmi, dijkarji škofijskega zavoda v St. Vidu pa sedem pesmi. Vsa veličastna akademija se je zaključila z državno himno.

Pri tej akademiji je bilo zlasti razveseljivo, da je v vsemu nastopila mladina, ki je zlasti pripomožna k temu, da je bila vsa velika dvorana polna, čeprav je bilo tudi odraslega občinstva zelo mnogo. Domovina se zaveda svoje krvi v tujini!

Tvrdila Warbinek je dala Rafaelovi družbi brezplačno na razpolago prvovrstni koncertni klavir Seiler, kar je pripomožna k še boljšemu izvajanju pevskih in glasnih točk.

Herschel je imel spel prav

Ljubljana 27. marca. Komaj so dobili šolarji nalogo, naj opišejo letošnjo pomlad in ko so petoletci pričeli skladati rime na pomlad, polno nade, je že prišlo razočaranje. V ozadju je stal namreč stari in izkušeni Herschel, ki je napovedal za konec marca najhujše stvari: vihar, mrzlo vreme, dež in sneg. Ko je v »Slovenec« izšla ta napoved, so se mnogi nasmehljali ter so se zanašali na napoved 40 mučenikov, ki so napovedovali lepo vreme še za nekaj dni. Pa je imel Herschel prav. V soboto zvečer je pričelo deževati in celo snežiti. Ponoči je bila Ljubljana zopet bela, ker je bila pokrita s snežno odejo. Toda danes čez dan je zopet sijalo sonce in nepričakovani pomladanski sneg se je pričel naglo topiti. Skode pa je sneg le napravil mnogo. Neka vdova v predmestju se je danes bridko jokala: v petek je zasadila pred hišo lepe mačke, ki jih je sneg sedaj vse tako osnožil, da ne bodo več za rabo.

Karambol dveh motociklistov

Ljubljana 27. marca. Danes proti večeru se je zgodila na Šmartinski cesti nesreča med dvema motornima vozačema, ki sta se zaletela drug v drugega. Kako se je nesreča zgodila, še ni znano. Oba sta hudo poškodovana in so bili poklicani ljubljanski reševalci, ki so oba odpeljali v splošno bolnišnico. Ponesrečenca sta Gosar Jože, uradnik, stanujoč na Svete Petra cesti 78, in Mihelič Jože, dijak, stanujoč na Tyrševi cesti 41.

Italiji in notranjepolitične težave v Franciji.

»Chamberlain je zdaj poskusil, da se vrne nazaj proti toku navzgor. Vsaj delno. In zares, v Rimu je naletel na prijeten odmev, odmev, ki ga razlagajo zemljepisne razmere Italije in težave, s katerimi je povezana zasedba Abesinije. Toda ta odmev je bil omejen. Os Rim—Berlin je trdna in Mussolini je ne bo rahljal. Pogajanja med grolom Ciano in poslanikom lordom Perthom napredujejo. Verjetno bodo zaključena pred dogovorjenim časom in pred potovanjem Hitlerja v Italijo. Toda pogajanja se razvijajo po načrtu, ki ga je italijanska vlada »skrbno pripravila in iz katerega je izključila vsa vprašanja, ki se tičejo srednje Evrope. Pri pogajanjih govorijo o Abesiniji, o Sueskem prekopu, o Libiji, o bližnjem vzhodu (prednja Azija, Palestina itd.) in tudi o Španiji. Pri pogajanjih ni niti besede o Avstriji ali o Českoslovaški. Duh, ki je vladal še za časa pogajanj v Stresi, je na žalost mrtel. Toda vse je boljše, kakor slepa ulica. Naj bodo omejena kakorkoli, italijansko-angelska pogajanja imajo za ohranitev miru velike zasluge že po predmetu samem, kakor tudi z ozirom na bodočnost. Franciji je morda lahko žal, da se jih ne udeležuje, kajti angleška vlada sicer brani francoske interese, toda včasih je le boljše, da vsak sam svoje interese zagovarja, kakor pa da jih brani po zastopniku.«

»Angleška vlada je storila, kar je mogla, da popravi napake. Zdaj je stvar Francije, da tudi ona popravi strašne posledice vtisa, ki ga napravila njena slabost in podoba notranjega kaosa, ki jo daje evetu. Takšen vtis je brez dvoma pretiran. Toda rodil je le svoj »uspeh«.

Göring na Dunaju

Načrt gospodarske obnove

Dunaj 27. marca. TG. V svojem velikem govoru, s katerim je začel volilni boj v Avstriji, je maršal Göring sredi velikega navdušenja razvil svoj načrt za gospodarsko obnovo Avstrije. Nemčija bo v okviru gospodarske štiriletke v Avstriji zgradila celo vrsto letališč in drugih oboroževalnih naprav. V Dunajskem Novem mestu bo zgradila veliko tovarno za letala. Tisoči in tisoči brezposelnih bodo dobili delo. Nadalje bo Nemčija zgradila največje elektrarno v Evropi in sicer v gorovju Visokih Tur, drugo velikansko elektrarno pa v Greinu ob Donavi. Avstrija bo s temi elektrarnami v kratkem elektrificirana. Nadalje namerava Göring dosedanj avstrijsko železniško industrijo dvigniti na dvakratno višino proizvodnje. V bližini Linza bodo zgrajene tovarne znanih »Herman Göring-Werke« (visoke peči in jeklarne ter valjarne). Nemčija bi sistematično preiskala Avstrijo po naravnih bogastvih, rudah itd. ter organizirala njihovo črpanje. Nemčija bo zgradila avto-cesto, dolgo 1100 km, ki bo prerezala vso Avstrijo v vodoravni smeri. Zgrajena bosta dva nova mostova čez Donavo, nadzale nove železniške proge. Končno se bodo takoj pričela dela na zgradbi kanala, ki bo vezal reko Meln z reko Donavo in bo na ta način vzpostavljena vodna zveza od Severnega do Črnega morja.

»Na vas je sedaj,« je dejal maršal Göring, »da pljunete v roke in začnete z delom.«

Göring je naštel tudi socialni program, ki ga bo nemška vlada v Avstriji izvedla. Ta načrt obsega sledeče točke: 1. Brezposelna podpora slehernemu brezposelnemu; 2. državna zaščita obdelavcev, ki so eno leto v istem podjetju, proti odpustu iz službe; 3. izplačevanje zaslužka ob praznikih. Na Dunaju se naseli vrhovni nadzornik za delavstvo in delavske prilike. V štirih letih, je končal Göring, bo Dunaj brez židov. To naj židje danes vzamejo na znanje in naj se blagovolijo po tem ravnati. Potrebna navodila za to sem dal svojemu zastopniku Kepplerju.

Göring je zatem pobijal trditve, da narodni socializem želi uničiti vero ali cerkev v Avstriji. Narodni socializem ne bo preganjal cerkve in ne bo prepovedoval nobene vere. Želi samo, da se določeno označi pristojnost. Cerkev ima svoje važne in potrebne naloge, država in narodni socializem pa imata tudi zelo važne naloge. Če se vsaka od teh dveh strani točno drži svoje kompetence, se ne more ničesar zgoditi. V Nemčiji ni na noben način prepovedana katoliška vera, pač pa je samo odstranjena centumaskna stranka. Če se duhovne osebe omeje na svoje verske naloge, se ne bo niti enemu zgodilo ničesar hudega. Če bi bili narodni socialisti protiverški ali proti cerkvenemu pokretu, potem očitno ne bi blagoslov Vsemogočnega tako očitno bil nad našim gibanjem. Narodnosocialistično gibanje bo nasprot-

Drobne

Oslo, 27. marca. AA. (Havas.) Bivši abesinski cesar Haile Selassie je sredi po telefonu govoril iz Anglije z dijaki v Trondheimu. Zahvalil se je skandinavskim državam, da so glede abesinskega vprašanja zavzele znano stališče.

Mexico, 27. marca. AA. (Havas.) V svoji izjavi, ki jo je dal predstavnikom tiska, je finančni minister Edvardo Suarez poudaril, da je vlada sklenila po celi vrsti ukrepov v zvezi z ekspropriacijo petrolejskih nahajališč uravnati gospodarski položaj države in oskodovali dosedanje lastnike petrolejskih nahajališč.

Franco na meji Katalonije

Salamanca, 27. marca. AA. (Havas.) Vrhovno poveljstvo nacionalističnih čet sporoča: Naše čete na aragonskem bojišču prodirajo naprej. Naše vojne sile operirajo na desnem krilu in so zavzele Santa Barbara, Pietardera, Pic Castillar, Harganto in nekatere druge višine. Našim četam na odseku Los Monegros se je posrečilo prodreti 32 km naprej in zavzeti Valfarto, Penalba in Gandashos. Drugi oddelek je prekoračil Gvadalopec, južno-vzhodno od Caspe je zavzel tri gride. Ob tej priliki smo ujeli 30 sovražnikov. Na bojišču severno od Los Monegros smo zavzeli 12 vasi in več gričev. Prekoračili smo Alubijere in prispeli 3 km južno od nje. Čete, ki so na levem krilu, so zavzele 22 vasi, in prispelo do črte Labata, Casbas, Be-

huesca-Amgvez, Bessen, Antillon-Pertuza. Prekoračili smo reko Alkanade pri Pertuzi ter tu ujeli 800 sovražnikov.

Barcelona, 27. marca. AA. (Havas.) Ministrstvo za narodno obrambo sporoča: Na vzhodnem bojišču se je sovražniku posrečilo zavzeti Buharalos. Ko je nadaljeval s prodiranjem, je nazadnje prišel v tak položaj, da smo morali izprazniti vasi Candanos. Južno od Ebra sovražnik še vedno hudo pritiska. Izpraznili smo vasi Mas de la Matas, Agvavivo in Castellote. Na estradurškem bojišču smo na odseku pri Talavere zavzeli 4 vasi in ujeli 50 sovražnikov. Na andaluzijski fronti smo uspešno odbili napad pri Higuera del Calatrava. Na drugih bojiščih nič novega.

Močan potres na Hrvaškem

Zagreb, 27. marca. b. Danes nekaj po poldnevu je Hrvaška doživela hujši potres. Okrog 12.16 se je pričela zemlja zibati. Prvi sunek je trajal nekaj sekund. Bil je močan in vse hiše so se potresle v temeljih. Po par sekundah pa je še sledil drugi in močnejši sunek. Ta sunek je bil tudi daljši od prvega in je bil tako močan, da je po mnogih zgradbah prišlo do panike in so prebivalci zbežali na prosto, ne da bi mogli vzeti s seboj plašče. V nekaterih hišah so razpokali zidovi, s streh pa je padala opeka. V Zakladni lekarni na Jeladicevem trgu je počilo veliko izlozbeno steklo. Takoj so bili pozvani reševalci. V Jurjeviški ulici 15 se je zrušil dimnik ter bil s kmalu zgodila večja nesreča, kajti le meter od mesta, kamor je padla opeka z dimnika, je stal avtobus. Ko je potres ponehal, so se pričela na vse strani poizvedovanja.

V geofizičnem zavodu v trenutku potresa ni bilo nikogar v službi. Pozneje so ugotovili, da so seizmografi pričeli registrirati potres ob 12. uri 16 minut in 38 sekund. Oddaljenost centra je 70 km od Zagreba v smeri zapad-severozapad, kar bi pomenilo, da je epicenter potresa v področju severozapadno od Bilogora in Kalnika. Potres je bil zelo močan ter je imel 7 do 8 stopinj, kar pomeni, da je povzročil lahko precejšnjo škodo. Z analizo se je ugotovilo, da je vzrok potresa spuščanje terena. Tudi v Zagrebu je bilo spuščanje terena zelo veliko. Potres je trajal nekaj sekund. Na občutljivih seizmografih je bilo zabeleženo, da se je valovanje zemlje vršilo vse do 12.33, kar pomeni, da je valovanje trajalo celih 16 minut.

Po vestih iz severnih predelov Zagreba je bil potres tam mnogo močnejši in je zaradi tega povzročil tudi mnogo večjo škodo. V Koprivnici in v vsej dolini Podravine je ljudstvo zbežalo. V Koprivnici je potres povzročil veliko število dimnikov, poškodoval strehe in mnogo stavb, kjer so nastale velike razpoke v zidovih. Tudi nekaj javnih stavb je močno poškodovanih. Najhujše je trpela frančiškanska cerkev, v kateri se je zrušil zapadni del oboka v cerkvi, zvonik pa je na severni strani močno počil. Hudo je poškodovan tudi frančiškanski samostan, kjer je mnogo zidov popokalo. Na zgradbi mestnega poglavarstva so v prvem nadstropju zelo popokali zidovi, zlasti tam, kjer je mestna

posvetovalnica in kjer so uradi mestnega poglavarstva, tako da je dvomljivo, če bodo mogli še dalje tukaj uradovati. Fasada novega mestnega poglavarstva se je zrušila v težji nekaj metrskih stotov na pločnik z uro vrta, ki je bila na vrhu zgradbe. V župni cerkvi in v župnem dvorcu so popokali zidovi. Zidovi so popokali dalje na realni gimnaziji, na ljudski šoli in po raznih zasebnih stavbah. V pravoslavni cerkvi je počil obok in pa zvonik te cerkve v zgornjem delu. Zvonik je tako poškodovan, da pričakujejo, da se bo zrušil. V mestni elektrnični centrali je počil 50 m visok dimnik, ki se bo zrušil. Zaradi tega je bilo ustavljeno oddajanje električnega toka, prebivalstvo pa je bilo pravčasno opozorjeno, da se oskrbi z drugo razsvetljavo. Dimnika mestne opekarne in opekarne »Krcmar« sta tudi porušena. Številne zasebne hiše bo treba temeljito popraviti. V hotelu »Car« so popokali zidovi in strop v prvem nadstropju, tako da ni uporabno za stanovanje. Hudo sta trpeli tudi hiši odvetnika dr. Šerbanke, odvetnika dr. Radančevića in še hiše nekaterih drugih. Najbolj so trpeli dimniki in strehe. Veste v mestu so polne razbite opeke. Navzile temu pa ni bilo nobenih človeških žrtev. Samo škoda v Koprivnici znaša nad 2 milijona din.

Enake vesti pa prihajajo iz drugih okrajev. V hrbtškem okraju pa potres ni bil tako močan in je tudi škoda manjša. V Virju je počil zvonik župne cerkve, prav tako je poškodovana tudi župna cerkev v Novem gradu podravskem. Današnji potres je bil eden najmočnejših, kar jih je doživela Podravina ter je zaradi tega povzročil med ljudstvom razumljivo paniko. Skupna škoda v Podravini se bo lahko ugotovila šele pozneje. Vse, kakor pa gre škoda v milijone.

Ze ponoči nekaj po polnoči so občutili slabši potres z močnim bobnenjem. Po poročilu iz Virovitice so tudi tam slišali močno bobnenje in potresni sunek. Ljudje so v paničnem strahu zbežali iz hiš. Potres je bil tam tako močan, da je voda brizgnila iz posod. S stavb je padal omet in opeka. Na vojašnici drugega konjiškega polka se je zrušilo par dimnikov.

V Bjelovaru so tudi imeli hud potres, ki ga

ter priporočajo tudi vernikom, da se tako opredele. Mi podpisani škofje smatramo, da bo o priliki plebiscita naša nacionalna dolžnost, da se kot Nemci izrečemo za Nemčijo ter pričakujemo tudi od vseh vernih kristanov te dežele, da se zavedajo tega, kaj dolgujejo svojemu narodu.

Izjavo sta v imenu svojih tovarišev podpisala dunajski kardinal nadškof dr. Innitzer in drugi po rangi katoliški cerkveni dostojanstvenik v Avstriji salzburški knez nadškof dr. Weiz. O pobudah za navedeno izjavo, ki je bila prebrana v cerkvah, so avstrijski katoliški cerkveni dostojanstveniki izdali tole sporočilo:

O priliki velikih zgodovinskih dogodkov, ki jih preživlja avstrijsko ljudstvo v časih, v katerih se izpolnjuje tisočletna težnja našega naroda po zedinjenju z Veliko Nemčijo, so avstrijski škofje po vsestranskem premisleku sklenili, da naslove na vernike proglas, ki bo prebran po vseh cerkvah. Smatramo, da smo to mogli storiti tem bolj mirne duše, ker nam je posebnim poverjenik vodje nemškega rajha za plebiscit Burekel na zelo iskren način razložil smernice svoje politike ter omenil, da bo osnovno načelo te politike načelo: Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.

Dunaj 27. marca. AA. (DNB.) Dunajski kardinal nadškof dr. Innitzer je poslal posebnemu zastopniku vodje nemškega rajha za plebiscit Burekelu besedilo izjave avstrijskih škofov, o kateri smo že poročali, in dodal še tole spremno pismo:

Dunaj 18. marca 1938. Visoko spoštovani zastopnik nemškega vodje. Čast mi je poslati priloženo izjavo avstrijskih škofov. Iz njene vsebine se boste mogli prepričati, da smo mi avstrijski škofje pristojno brez kakšne prisljenosti izvršili svojo nacionalno dolžnost. Ze vnaprej sem prepričan, da bo ta izjava začetna točka za složno sodelovanje. Izvolite sprejeti izraze mojega odličnega spoštovanja Heil Hitler, kardinal Innitzer, nadškof, a. z.

Razstava italijanske umetnosti v Belgradu

Belgrad, 27. marca. AA. O priliki današnje svečane otvoritve velike italijanske razstave »Italijanski portret eksozi stoletja«, je prosvetni minister Magarašević imel tale govor:

Vaše kr. Visočanstvo, gospoda, kraljevski namestniki, gospodje in gospe! Čutim veliko čast in zadovoljstvo, da mi je dana prilika spregovoriti ob tej svečani razstavi, ki nam v bogati in dovršeni sestavi predstavlja italijanski portret eksozi stoletja, najboljša dela slikarstva iz časa gotovo dveh tisočletij. To je prva umetniška razstava te vrste, ne samo v Belgradu, pač pa tudi v vsej Srednji Evropi. Za nas je posebno laskavo, da je Italija hotela ravno v naši prestolnici prirediti takšno pomembno kulturno manifestacijo. Prijateljska Italija nam pošilja najlepše primere, katerih se moremo posluževati kakor civilizirana država. Italija nam pošilja svoje največje umetnike oziroma njihova nesmrtna dela v katerih so ti umetniki sami večno živi in navzočni. Italija nam pošilja svojega Michelangela, Rafaela, Tira, Tirogeta, Donatela, Pjera de la Francesca in druge velikane, kot svoje poslanike, katerih poverilna pisma bomo v tem trenutku mogli občudovati v tej dvorani muzeja Nj. Vis. kneza Pavla. Mi sprejemamo radostno ganjeni in najiskrenejše zadovoljni to poslanstvo, ker nam prinaša vzvišeno oporoko genija in lepote, ki je danes dvakrat dragocena in dobrodošla. Italija, ki nam prikazuje na tako svečan in impozanten način svojo najplemenitejšo slavo, svojo

brezprimerno genialno umetnost, istočasno potrjuje na prav tako svečan način ono svetlo načelo, iz katerega je ta divna umetnost izšla in katerega se bo večno posluževala s ponosom. V tem je edinstveni pomen te sijajne razstave, ki predstavlja za Belgrad in za vso našo državo velik kulturni dogodek. Razstava bo nudila našem kulturnemu občinstvu posebno duševno zadovoljstvo, naša mlada umetnost pa bo dobila močno spodbudo z visokim svetlim ciljem. Zaradi tega mi je na srcu, da se natočpele zahvalim vsem tistim, ki so to razstavo tako divno zamislili in jo zatem tako sijajno uredili. Predvsem se moram zahvaliti Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, kateremu se moramo zahvaliti za čedalje večji kulturni napredek naše države. Zahvaliti se moram tudi nj. eksc. predsedniku Italijanske vlade Mussoliniju, ki je pravilno in iskreno domel našo željo za to izredno umetniško prireditve. Dolžan sem zahvalo ministru grofu Ciano in ministru Alfieri, ki sta s svojo vdano naklonjenostjo pripomogla do ureditve te veličastne kulturne manifestacije, zahvaliti pa se moram tudi grofu Volpiju, predsedniku odbora te razstave italijanskega portreta eksozi stoletja, ki ee je z največjim zanimanjem prizadeval, da se je ta razstava izvedla. Naj velja zahvala tudi učnemu prof. dr. Ninu Barbantiniju, ki je z modrimi nasveti in z znanjem aranžiral to sijajno razstavo. Vsem se zahvaljujem najpriznejše in z iskreno željo, da bi bilo njihovo blagohotno delo kronano z zaslužnim in velikim uspehom.

Za govorom prosvetnega ministra Magaraševića je povzel besedo italijanski minister za narodno kulturo Nino Alfieri, ki je med drugim dejal:

Vaše kr. Visočanstvo, ekscelence, gospodje in dame! Izredno sem vesel, da morem biti navzoč v svojstvu predstavnika fašistične vlade svečani otvoritvi te razstave italijanskega portreta, ki je vstala iz zamisli Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla, v katerem je politična modrost združena z izredno dobrim poznanjem umetnosti in katero je z močno roko podprl predsednik vlade dr. Milan Stojadinović in ki dalje predstavlja umetniško manifestacijo posebne vrste. Ni brez globljega pomena, da se ta veličastna razstava italijanskega portreta, to divno slavo umetnosti, svečano odvarja s prvo obletnico onih belgrajskih sporazumov, ki so predstavljali tako prisrčno in resnično obnovitev odnosov med Jugoslavijo in Italijo na političnem, gospodarskem, umetniškem in kulturnem polju. Belgrajski sporazum, ki so ga podpisali

pred letom dni odlični predstavniki Italije in Jugoslavije, minister Ciano in ministrski predsednik dr. Stojadinović, je vrnil obema državam intimno sodelovanje, za katerega sta se že pred 20 leti zavzemala vaš veliki Pašić in duce fašistične Italije. To sodelovanje, ki sta ga označila s svojim podpisom dr. Stojadinović in minister Ciano, je že dosedaj poteklo v obojestransko korist Italije in Jugoslavije, obeta pa tudi v bodoče velike koristi. Prijateljstvo med Italijo in južnimi Slovani je bila stalna zamisel stvariteljev narodnega edinstva ene in druge države. To prijateljstvo ni osnovano samo na izključnih interesih politične in gospodarske narave, temveč tudi na kulturnih interesih, ki igrajo toliko vlogo v življenju narodov in ki so tako rekoč merilo za njihovo sposobnost medsebojnega razumevanja. Morda se na nobenem drugem polju v toliko meri ne odkrivajo sposobnosti rase, njene najgloblje moralne vrline, vse njeno pojmovanje življenja, kakor ravno na polju umetnosti. Fašistična Italija je zelo vesela, da more svojo divno duhovno dediščino zaupati plemenitemu jugoslovanskemu narodu in je prepričana, da bo ta dediščina mogla predstavljati nov pomembni činitelj boljšega medsebojnega duhovnega sodelovanja in razumevanja.

Za Alfieriem je govoril predsednik razstavne odbora prof. Volpi ter je dejal med drugim tole:

Vaše kr. Visočanstvo! Dovolite mi, da dam izraza svojemu zadovoljstvu, da se spet mudim tu po 30 letih, kolikor je preteklo od tedaj, ko sem imel čast vas spoznati še kot mladeniča poleg nepozabnega vašega rojaka tedanjega kneza Aleksandra, ki je postal na veliko srečo svoje države kralj Zedinitev. Vesel sem, da morem biti navzoč ob tej razstavi, ki predstavlja italijansko umetnost dveh tisočletij in da to razstavo pokaže italijanski narod tudi državi, ki je italijanska prijateljica.

Ko je prof. Volpi di Mazurata končal svoj govor, je spregovoril še Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle, ki je med drugim dejal: Vem, da bom zvest tolače naše prestolnice in cele Jugoslavije, ko izrazim našo neizmerno hvaležnost Italiji za neprecenljivo blago, ki nam ga je poverila. Jugoslavija in Belgrad bosta razumela in znala ceniti tako prijateljsko in plemenito gesto, ki nas je vse globoko ganila. Z velikim zadovoljstvom odpiram razstavo italijanskega portreta skozi stoletja.

Knez namestnik Mussoliniju

Belgrad 27. marca. AA. Ob priliki otvoritve italijanskih portretov skozi stoletja v muzeju kneza Pavla je Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle blagovolil poslati Duceju sledečo pozdravno brzojavko:

Njegovi ekscelenci g. Benitu Mussoliniju, predsedniku vlade v Rimu:

V trenutku svečane otvoritve razstave italijanskih portretov skozi stoletja v Belgradu sem srečen, da izrazim Vaši ekscelenci čustva svoje tople hvaležnosti za neocenljive vrednosti, ki nam jih je Italija zaupala v tej veliki umetniški in kulturni manifestaciji. To priliko izkoristim, da ponovim Vaši ekscelenci svoje najiskrenejše želje za Vašo osebnostno srečo in napredek Vaše velike domovine. — Pavle.

Odlikovanja

Belgrad 27. marca. AA. Ob priliki otvoritve razstave italijanskih portretov skozi stoletja so z ukazom kraljevega namestništva odlikovali:

z redom jugoslovanske krone I. stopnje grof Volpi di Mizurata, senator in predsednik odbora za razstavo;

z redom jugoslovanske krone III. stopnje Julij Barabek, ravnatelj muzeja v Benetkah;

z redom jugoslovanske krone IV. stopnje Angelo Paganini, asistent umetnosti v Benetkah;

z redom sv. Save I. stopnje baron Geles di Velasco, ravnatelj v ministrstvu za propagando;

z redom sv. Save II. stopnje dr. Nino Barbantini, ravnatelj muzeja v Benetkah.

Kovač - Topalović - Ljotić 3 „shodi“ v Ljubljani

Ljubljana 27. marca. Pomlad in marečev sneg nista ostala osamljena. Poleg drugih pojavov smo zdaj po enakonočju doživeli tudi obisk nekaterih politikov. V Kazini je o neki »nacionalni politiki« predaval narodni poslanec gospod Ante Kovač. Poslušalec je imel le malo. Mlada JNS se je med predavanjem sprehajala po Aleksandrovi in Selenburgovi ulici.

Med delavstvom je vzbudil večje zanimanje nastop g. dr. Zivka Topalovića, bivšega tajnika osrednje delavske zbornice in trenutnega duševnega voditelja socialne demokracije v Jugoslaviji. Naši domači socialisti so to zborovanje res dobro pripravili, saj so organizirali vse svoje pristaaše iz Ljubljane in okolice, tako da je bila dvorana Delavske zbornice polna. G. Topalović je v svojem govoru omenjal stane zahteve socialnih demokratov, namreč po političnih svobodah, pozabil pa je povedati, da so bili socialni demokrati podporniki vseh jeenesarskih režimov od Zivkovića do Jeličiča in da jedo še danes skupaj z JNS iz iste skleda. Ko se je govornik dotaknil zunanjo-političnih vprašanj in pričel govoriti o Hitlerju (kateremu so izrekli na zadnji seji nemškega parlamenta zaupnico tudi socialni demokrati) in Mussoliniju (ki je izšel iz socialističnih vrst), je moral policijski komisar nekoliko posvariti pregorelega govornika. Drugi govornik je bil g. Lojze Sedej. Govoril je v glavnem o socialni zakonodaji, izostalo pa je v njegovem govoru seveda priznanje sedanemu socialnemu ministru, ki je izdal v kratkem času več socialnih zakonov, kakor bi jih socialisti v 50 letih ne spravili skupaj.

Tretji politični shod pa je bil danes popoldne v neki dolinici na vzhodni strani Rožnika. Zbrali so se tam Ljotičevići, ki so hudo tožili, da je danes v državi preveč demokracije, torej prav nasprotno s socialisti v Delavski zbornici, in so sklenili, da bo treba nekaj proti tej demokraciji ukreniti. Kaj, sami niso točno vedeli.

vanjih se je treslo pohištvo, sklepetale so šipe in se odpirala vrata. Sunek je bil sicer izredno močan, spada pa očito med običajne potresne sunke, kakor smo jih v Ljubljani vajeni slihehno pomlad. Kakšne škode ta potresni sunek v Ljubljani ni naredil. Potres so čutili tudi v ljubljanski okolici, posebno v Bizoviku.

Maribor, 27. marca.

Danes ob 12.17 je vznemiril Mariborčane hud potresni sunek, ki je zamajal zlasti večnadstropne hiše in v višje ležečih stanovanjih je padla v kuhinjsko posoda na tla, v sobah pa se je po parketu razmaknilo pohištvo. Sunek je trajal kakih pet sekund.

Potres v Sloveniji

Ljubljana, 27. marca.

Danes ob 12.15 smo občutili v Ljubljani precej močan potresni sunek. Višja poslopja so se močno zamajala. Gostje v nebotičniku so se prestrašili najbolj. Po nekaterih višje ležečih stano-

Nedeljski sport

Prvenstvene tekme za nogomet

Slavija : Bask 0 : 2 (0 : 2)

Jugoslavija : Concordia 5 : 1 (2 : 1)

Belgrajski BSK vodi z 22 točkami

Belgrad, 27. marca, m. Današnje prvenstvene tekme v nogometu niso prinesle presenečenj, vendar se je tabela precej spremenila. BSK se je še bolj utrdil na prvem mestu. Gradjanek resno ogroža drugo mesto. Hašku Bask se je s šestega povzpela na četrto mesto, peto mesto je zasedla sarajevska Slavija ter izpodrinila Hajduk na šesto mesto. Concordia bo, kakor kaže, končno zavela zadnje mesto na tabeli, ker njeno moštvo nima nobenega upanja, da si popravi svoj položaj.

Tabela je sedaj takale:

BSK 22 točk, Hašk 19 točk, Gradjanek 18 točk, Bask 13 točk, Slavija 12 točk, Hajduk 12 točk, Jugoslavija 11 točk, Ljubljana 8 točk, Jedinstvo 8 točk, Concordia 7 točk.

Belgrad, 27. marca, m. Bask-Slavija (Sarajevo) 2 : 0 (2 : 0). Jugoslavija-Concordia 5 : 1 (2 : 1). — Obe današnji prvenstveni tekmi sta se odigrali na igrišču Jugoslavije pred 5000 gledalci. Prva tekma je bila ob 2 popoldne med Baskom in Slavijo iz Sarajeva. Igra je bila od začetka do konca zelo nervozna s številnimi razburljivimi trenutki. Bask je takoj pritiskal in bil do 10. minute v premoči. V tem delu igre je imel tri zelo lepe šanse za gol, od teh pa je izkoristil le eno v tretji minuti, ko je zabil Tomašević gol. Nato je prevzela iniciativu Slavija, ki je postajala zmerom boljše in je z lepo in fair igro napravila dober vtis pri občinstvu. Navzlic premoči pa je Bask v 44. minuti zabil drugi gol po Šariću. Ves drugi polčas je potekel v premoči Slavije, ki pa je brezuspešno napadala in ni imela sreče s strelji. Bask je ves drugi polčas igral defenzivno igro ter je skušal ohraniti zmago, kar se mu je tudi posrečilo. Slavija je s svojim pomlajenim moštvom igrala zelo lepo na polju in z največjo lahkoto prodirala skozi Baskovo obrambo. Žal jo je pred golom vedno zapuščala sreča in le temu dejstvu se

ima Bask danes zahvaliti, da je odnesel dve točki. Sodil je s precejšnjimi napakami g. Mlinarič iz Zagreba.

Ob triletju na 4 se je začela druga tekma med Jugoslavijo in Concordio, ki se je končala z veliko zmago Jugoslavije. Concordia je prve četrti ure igrala zelo lepo in je v 12. minuti dosegla po Jazbecu prvi gol, nato pa je Concordia naglo popustila. Jugoslavija je postajala vedno močnejša, njen nasprotnik pa je izkoristil prisotnost slabega vratarja Concordie ter pričel neprestano oblegati vrata. Obramba Concordie je večkrat pošiljala žoge v kot in tako sama dala priliko Jugoslaviji, da je v 29. minuti po Petroviću iz gneče izenačila. V 43. minuti je po Petroviću Jugoslavija zvišala rezultat na 2 : 1. Oba gola, ki jih je zabila Jugoslavija, bi lahko vratar ubranil. Drugi polčas je bil v popolni premoči Jugoslavije. Concordia je le včasih napadla. Njena igra je bila tudi zelo ležerna in premalo odločna za prvenstveno tekmo. To je izkoristila Jugoslavija. Jugoslaviji pa je pomagal še zelo slab sodnik Momirov iz Novega Sada, ki je dosodil Jugoslaviji popolnoma napačno v 30. minuti enajstmetrovko, iz katere je padel četrti gol, ni pa dosodil upravičene enajstmetrovke proti Jugoslaviji, ko je njen branilec na šestnajstmetrski črti z roko zadržal napadalca Martinovića, ki bi sicer zabil siguren gol za Concordio. Pred tem je Perlić v 18. minuti zvišal rezultat na 3 : 1, v 30. minuti pa je Petrović iz pogrešno dosojene enajstmetrovke zabil na 4 : 1. V 32. minuti je spet Perlić s krasnim strelom z glavo postavil končni rezultat 5 : 1. Concordia ni zaslužila tako velikega poraza, ker je bila na polju dobra in bi verjetno današnje tekme ne izgubila s tako veliko diferenco, če bi imela v голу človeka, ki bi znal braniti. Stari Podhraski, katerega se Concordia poslužuje, ker drugega golmana nima, je sicer svojo vlogo rešil dosti dobro, vendar pa bi Concordia z dobrim vratarjem lahko v prvenstvu dosegla boljši rezultat. Sodil je zelo slabo g. Momirov iz Novega Sada.

Ljubljana : Jedinstvo 2 : 2 (1 : 1)

Ljubljana 27. marca.

Nedeljsko dopoldne je bilo krmežljivo, nebo pa se je vendarle poskušalo malo zjasniti. Mrzlo je bilo in po cestah je ležala obutvi prijazna brozga, ki si je vsi tako vroče želimo in jo tako priščno pozdravljamo, kadar jo dobimo. Popoldne so ljudje večinoma ostali doma, le tisti, ki se spoznajo na nogomet in na stanje v ligaški hiši, kdo stanuje pod streho, kdo v onem nadstropju, kdo v pritličju, so prišli na igrišče SK Ljubljane, da bi na lastne oči videli, koga bodo za letoš zbašali in zaprli v klet ligaške hiše, v mračno klet, kjer je jok in škripanje z zobmi ter tema, iz katere ni več povratka na beli dan. Določeno je bilo, da se na današnji dan pod žvižgalko g. Bažanta spoprimeta v odlični borbi dva zelena gladiatorja, ljubljanski in belgrajski. Belgrajčani so poslali svoje ligaške »Benjamince«, ki pa so pravi gorostasi Benjamini, korenjaki, ki so dolgi kot žrdi in široki kot vrata. Le kdo je našim telesno slabotnim igralcem nalepil staroslavni naziv »atletic« in raztrgal, da zmagujejo s fizično silo! Saj ima slednji klub v državi telesno močnejše igralce. Prav dobro bi bilo, če bi se začeli držati recepta, ki ga je bil iznašel slavni mornar Popaj, dobra brana in predvsem obilo špinače jim ne bi škodovalo; toda kdor bi v Sloveniji iskal klub, ki svoje igralce lahko dostojno oskrbi, ta bi opravljal podobno delo kot njeja diti Diogenes, ki je z lučjo pri belem dnevu iskal pametnega človeka. Če pomislimo, da izda Jedinstvo na mesec za oskrbo moštva, za režijo itd. celih 15.000 din, pa sedi na dnu tabele, Ljubljana pa niti 5000 din ne, nam bo kmalu jasno, v kako majhnih in borih razmerah životari naš nogometni šport.

Ob 2 popoldne se je pričela predtekma med Ljubljano II in Marsom. V ljubljanskem moštvo smo zagledali nekaj starih levov, kakor Janežiča in Hassla ter nove moči Rataja in Nikolića. Novi centerfor Ljubljane igra premeteno, dobro obvlada žogo in se hitro ter pametno odloča pred golom. Tekma je dala z obeh strani prav lep nogomet, kajti tudi Marsovi niso igrali slabo. Vreme se je okrog tretje ure popoldne zvedrilo; sonce je lepo posijalo, zrak pa je bil precej hladen in oster. Igrišče je bilo rahlo vlažno, toda prav pripravo za igro. Srečanje med ljubljansko rezervno in Marsom se je končalo z rezultatom 5:2 (2:1).

Ta čas je se ob robu igrišča nabralo okrog 2500 ljudi, ki so nestrno pričakovali pričetka glavne tekme, tekme, ki naj bi odločila, kdo bo prihodnje leto še igral v jugoslovanski državni ligi, ne da bi mu bilo treba igrati kvalifikacijskih tekem. Občinstvo je bilo nestrno in nervozno, saj se je prav dobro zavedalo, da gre za velike reči, ki utegnejo za naš nogomet postati usodne.

Ob pol štirih popoldne so pritekli na teren zasedavni in močni člani Jedinstva.

Jedinstvo : Vuksan, Vujojić-Zivković, Petković-Lončarić-Zvekan, Pajović-Arandjelović-Selukić-Simić-Pašanski.

Gostje so nastopili v lepih belo-zelenih dresih. Naloga pa so se prikazali »pomlajenci« Ljubljanečani v tej rdečo-beli zasedbi:

Pogačnik, Žitnik-Bertonceli, Stokan, Slapar-Pupo-Vodišek, Lah-Cankar-Vovk-Cehovin-Erber.

Takoj nato se je prikazal še zagrebški sodnik g. Bažant z obema stranskima asistentoma. In velika senzacija se je končno prikazala. Prišel je je nizko nad igrišče rdeči avion in gozp. Rape je spustil v sredo igrišča usodno žogo. Takoj nato se je to prevajalo srečanje pričelo.

V prvem polčasu je Ljubljana spočetka igrala nekoliko raztrgano. Naši mladi štirje mušketirji so imeli nekoliko treme, saj belgrajsko časopisje predstavlja dan za danem svoje nogometne »asove« kot Old Shatterhande, Tom Mixe, »Jelenja očesa« in podobne leve, ki jih rojeva bujna pisateljska fantazija. Pozneje pa se je nervozno otrešla in nevarno ogražala gol belgrajskega Jedinstva.

Drugi polčas: Prvi udarec izvede Ljubljana. Takoj nato nevarna situacija pred golom Jedinstva. Cehovin zastrelja. Lah oddaja Vovku, ki ga krije Živković; žoga roma spet v polje. Jedinstvo se majhen udelestvoje v proizvodnji faulov. V 4. min. potegne Lah, Vovk podaljša, Vujojić reši v korner, ki ga Vuksan ubrani. V 5. min. robustni Vuković, ki je v privatnem poklicu morda vsak dan v tesni zvezi s plečeti in stegni rogatih živali, eurovo faula Erberja; Pupo strelja prosti strel. Živković pošlje v polje. Ljubljana napade po Vovku, nevarno situacijo reši Petković v korner. Jedinstvo je neprestano v silovitih stikih; krasne prilike ima napad Ljubljane za gol, toda kljub

znanju imajo ljubljanski napadalci izredno smolo. Jedinstvu pomagajo iz »slamastike« samo slučajne zapreke noge, glave, ki brez zasluge tiče na pravih krajih. Ljubljana stalno napada. Jedinstvo le poredko migne preko srede igrišča. V 17. min. prodre Lah, strelja ostro, toda Vuksan brani. Igra postaja od trenutka do trenutka lepša; v 20. min. Erber sijajno uide, pa brez potrebe odda v sredo, namesto da bi sam streljal. Belozeleni se obupno branijo, žoga na noben način neče v mrežo. Jedinstvo ima neverjetno srečo. V 24. in 25. min. se nekoliko osvobodijo pritiska. Nekaj nevarnih zadev pred Pogačnikom. Takoj nato uide Erber sijajno, toda na žalost pade. V 28. min. Pašanski daje prostemu Sekuliću, ki lepo izenači 2:2. Jedinstvo je do tega gola prišlo povsem nezasluzeno. Ljubljana je bila v vsej tekmi kolosalno nadmočna. V 30. min. je Lah prišel na desno zvezo. Jedinstvo pričena pridno faulati, dela v šestnajstercu roke, toda popolnoma nesposobni sodnik ne vidi ničesar. Na ta način postajajo belozeleni čedalje objestnejši. V 35. min. Cankar strelja pred gol, Cebolin poskusi lepo, toda Vuksan brani v padcu. Ljubljanske vrste postajajo nekoliko nervoznejše, ker vidijo, da se je bila proti njim zarotila menda sama množična Fortuna. V 39. min. nevarna godlja pred ljubljanskim golom; Stanko ga je težko polomil. V 34. min. spet sitnost. Pogačnik zelo poštvalno brani s padcem pod noge. Pri obeh moštvih se začnejo opazati utrujenosti, vendar so krepki igralci Jedinstva še bolj pri močeh. Ljubljana še vedno napada, toda teama se drži še vedno trdovratno smola. Z napadom Ljubljane se konča ta razburljiva tekma. Na koncu se kratke demonstracije proti sodniku Bažantu, nemu naj-sposobnejši zagrebški sodnikov, ki nam je dokazal, kakšna je ta »sposobnost«. Proti koncu je zaklical stari internacionalc Bane Sekulić — reprezentant jugoslovanskega nogometnega športa in športnega pojmovanja bi moral biti ta gospod, o katerem polnijo belgrajski časopisi svoje športne rubrike — »Svinje, Kranjci, čakajte dok dodete u Zagreb!« Zalostno spričevalo za neki del našega prebivalstva, ki balkanostno razumeva kot sklop vseh, tudi najbolj neotesanih, robavsavskih licenc in predstavlja razvpiti del našega prebivalstva, ki mu pravimo na kratko »čaršijas«. Razodeva pa tudi res bratovske občutke nekaterih vzhodnjakov do nas zapadnjakov. Tak igralec ni dostojen naziva športnik in merodajni krogi bi mu morali prepovedati vsak vstop v poštene, gentlemenске športne vrste.

Jedinstvo se je pokazalo kot klub, ki zna prav malo. Le izredni smoli Ljubljane je danes pripisati, da Jedinstvo ni odšlo visoko poraženo. Čudimo se, kako je bilo mogoče, da so nudili resen odpor velikim moštvom. Od vseh bi omenili edino levega branilca Živkovića centerhalfa Končarica, v napadu pa Pošanskega in deloma Arandjelovića. Moštvo igra brezobzirno, posebnega sistema nima, vzdržuje je le dobra fizična kondicija. Za domačini so zaostajali prav res za dober razred v vsakem pogledu. Iz Ljubljane so se izmazali tako poceni le zato, ker je Ljubljana danes spremljala neverjetna smola. Usoda sama se je zarotila proti ljubljanskim napadalcem. Odšli so z dragoceno točko, igrali so 2:2, tako da bomo v bodoče še pri poslednji tekmi moralno nestrno pričakovati rezultata. Gotovost, da bomo ostali v ligi ali pa iz nje izpadli, bomo ućakali menda — kakor vsako leto — tudi letos res šele v zadnji tekmi, ki bo za nas pomenila rešitev ali pa pogubo; kakor vsako leto! Je že tako.

Ljubljana je igrala prav lepo, novi napad se je prav dobro obnesel, ustvaril je pred golom več nevarnih prilik kakor jih je kdajkoli ustvaril stari napad. Ko se bo ta novi napad uigral — in čeprav v najslabšem primeru šele v kvalifikacijskih tekmah — bo predstavljal izredno nevarno, tehnično in izbornu podkovo napadalno petorico. V novem napadu so nekatere zelo nadarjene moči, ki jih čaka še lepa bodočnost. Prav dobri so bili danes vsi igralci, razen nekoliko nervozne obrambe; oba gola sta padla po dveh nepotrebnih kikserjih. Upajamo, da bo sreča Ljubljani, ki igra naslednjo nedeljo v Splitu proti Hajduku, bolj naklonjena in da se bo vrnila v rodno mesto s točko, ki jo je bila danes proti Jedinstvu tako nesrečno izgubila. Morda bo šlo.

Sodnik g. Bažant je predstavljal — kakor zagrebški sodniki sploh — moža, ki se obupno slabo spozna na pravila nogometne igre in ki po znanju, ki ga je bil pokazal, ne bi bil niti zrel za sodniškega kandidata. Sodil je tako slabo, da ni mnogo

manjkalo, pa bi bila igralcem in občinstvu morala prekipeti kri. Zagrebški listi so zadnjič poročali — tam seveda vsi drže drug z drugim kakor členuk s členukom — da je bil naš sodnik g. Maccorati slab. V resnici bi g. Maccorati za te domisljave sodniške glave, ki si samo drug drugemu dajejo s priznanjem potuho, lahko priredil sodniški tečaj. Naj g. Bažant ne hodi več v Ljubljano, da se ne bo še bolj blamiral kot se je danes!

Mariborski šport

ISSK MARIBOR — SK KRANJ 4 : 0 (2 : 0)

V nadaljevanju prvenstvenih tekem je bila danes na sporedu prvenstvena tekma med gornjima kluboma pred približno 800 gledalci. Tekma je bila na igrišču SK Zelezničarja. ISSK Mariboru se je danes posrečilo, da je svojega nasprotnika odpravil z visoko zmago, ki po poteku igre sodeč absolutno ni upravičena. Kranjčani so namreč padali na polju precej dobro igro in so bili večinoma v premoči. Toda nimajo dobrega napada, ki bi znal isajane prilike izrabiti. Svoje najboljše moči so imeli Kranjčani v ožji obrambi in v krilski vrsti. ISSK Maribor si je pridobil zmago po težki borbi. Zmago je priborila napadalna vrata, ki je sprotne izkoristila skoraj vse napake nasprotne obrambe. Sicer pa je Maribor danes boljše igral kot v nedeljo proti Celju. Igra je bila tipično prvenstvena, ostra, toda ne surova in zanimiva od začetka do konca. Sodil je g. Reinprecht iz Celja. Napravil je sicer nekaj napak, v splošnem pa je objektivno videl tekmo.

Predtekma juniorji SK Maribora proti juniorji SK Zelezničarja 2 : 0 (1 : 0).

ČAKOVEŠKI SK — SK ZELENČAR (Maribor) 3 : 2 (2 : 0)

Čakovec, 27. marca.

Za prvenstveno tekmo med gornjima kluboma je bilo v Čakovcu precejšnje zanimanje. Zmaga domačega moštva je zaslužena. SK Zelezničar je bil sicer enakovreden, toda zelo slaba napadalna vrsta je opustila mnogo zrelih situacij. Moštvo se je z mlajšimi močmi dobro predstavilo. Sodil je dobro g. Vebler iz Celja.

Crosscountry prvenstvo Maribora

Maribor, 27. marca.

Danes bi se moralo vršiti na stadionu Zelezničarja crosscountry-prvenstvo Maribora. Prireditelj prvenstva pa je onemogočila Zveza slovenskih lahkoatletskih klubov v Ljubljani s tem, da je prepovedala tekovanje vseh neverificiranih atletov, prepoved pa je sporočila v Maribor prireditelju šele včeraj. Mariborski klubi niso mogli zaradi tega pravočasno verificirati vseh svojih članov, prireditelj pa ni mogel prevzeti eventualne odgovornosti za kršitev sklepa Zveze. Zaradi tega so potem danes klubi izvedli samo svoja klubska prvenstva z ozirom na veliko zanimanje občinstva, katerega se je zbralo na tekmovališču nad 200. Rezultati klubskih prvenstev pa so bili naslednji:

Zelezničar, seniorska skupina na progi 5 km (tekmovalo 9): Zupan 17:54,2, Muraus 18:90, Štraub 18:54.

Kino Matica • Podmornica D-1

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 27. marca.

Predavanje E. Koebeka o notranji krizi slovenstva, ki je bilo napovedano pod okriljem kat. alad. društev za drevi ob 8, je odpovedano.

Strela. V neko stanovanjsko hišo na cesti VIII. v Rožni dolini je snoči okoli 10 med dežjem udarila strela. V hiši je bila zbrana vsa družina, ki je seveda doživela velik strah. Strela je udarila najprej v dimnik, nato pa je posnela s strehe mnogo opeke. Danes si je to hišo ogledalo mnogo ljudi. Lastnik hiše trpi znatno škodo.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Napad na Dolenjski cesti. Na Dolenjski cesti je bil napaden 33letni tesarski pomočnik Albin Nosan, ki se je sprl s sosedom zaradi otrok. Sosed ga je ranil z nožem po glavi.

Nezvestna ženska prepeljana v bolnišnico. Danes popoldne je bila prepeljana v bolnišnico od topničarske vojašnice neka približno 50 let stara ženska, ki so jo ljudje našli nezvestno. Imela je hudo rano na glavi. Ženska je postala najbrž žrtev napada.

Mariborski drobiž

Maribor, 27. marca.

Zborovanje mariborskih čevljarjev. V Gambirnovi dvorani je bila danes redna letna skupščina Združenja čevljarjev mojstrov v Mariboru, ki jo je vodil dolgoletni predsednik Anton Krajer. Predsednik je navajal zanimivo statistiko: čevljarska obrt v Mariboru številčno lano pada. Od leta do leta je manj delavnic. Konec lanskega leta je bilo 232 članov, 17 jih je med letom obrt odjavilo, 9 pa obrt prijavilo. Pomočnikov so imeli prijavljenih 104, vajencev pa 88. Hudo borbo vodijo čevljarji s šušmarji, ki pa je prav za prav brezupna, ker število brezposelnih čevljarskih pomočnikov, pa tudi mojstrov narašča. Blagajniško poročilo je podal blagajnik Godec. Prejemkov je imelo Združenje 21.618, izdatki so znašali isto toliko vsoto. Proračun za prihodnje poslovno leto določa 34.230 dinarjev dohodkov in izdatkov. Zanimiva je bila zahteva, da se starostno zavarovanje delavcev zahtevne tudi na mojstre, saj so prav tako potrebni starostne zaščite, kakor delavci.

Lep kulturni dogodek je bila danes ob 10 dopoldne otvoritev razstave slikarskih del mladega, izredno nadarjenega umetnika Doreta Klemenčiča. Razstava je nameščena v kazinski dvorani. Otvoritvi je prisostvovalo znatno število ljubiteljev slikarske umetnosti, med njimi mestni župan dr. Juvan ter se je že danes videlo, da bo za razstavo med Mariborčani znatno zanimanje.

Družnisko-priateljski večer Sedežev družine je privabil snovi v dvorano na Aleksandrovi cesti 6 veliko število rojakov iz Primorja in Koroske. Večer je zelo prijetno in lepo potekel. Pri zanimivem sporedu so sodelovali moški zbor »Jadrana«, gledališka igralca Elvira Kraljeva, mladina z recitacijami, o pomenu Soške krajine in Gospe svete pa je imel govor dr. Jože Biteznič.

V Mariboru je snežilo. Nenadoma se je v soboto zvečer spremenilo vreme in zvečer je snežilo kakor sredi najhujše zime. V ravni se sneg sicer ni obdržal, pač pa je zapadel na Pohorju do vzhoda. Ozračje se je močno ohladilo ter obstoja velika nevarnost pozebe marelic in drugih sadnih dreves, ki so sedaj v najlepšem cvetju.

5 koles ukradenih. Sedaj, ko je nastopila pomlad, so se zopet pojavili tatovi koles. Včeraj so dosegli rekord. V teku včerašnjega popoldneva je bilo namreč ukradenih nič manj kot 5 koles,

Juniorji C: (proga 2500, tekmovalo 12): Rotner 8:10, Perko 8:39, Bizjak 8:42.

Juniorji B (proga 2000, tekmovalo 10): Kramarič 6:51, Muraus 7:10, Kos 7:11.

SSK Maraton. Seniorska skupina (tekmovalcev 11): Stojšek 17:18,4, Marchel 18:16, Hoš 18:16.

V C skupini Maraton ni tekmoval, ker je svoje klubsko prvenstvo v tej skupini izvedel v pretekli nedelji.

Juniorji B (2000 m, tekmovalo 9): Klančnik 6:31, Horvat 6:42,2, Bobnikar 6:51.

Kakor že ovsodoma omenjeno, ni bilo mogoče danes izvesti tradicionalnega crosscountry-prvenstva Maribora, ki se je po dosedanjem običaju vršilo že sedem let zaporedoma. Letos pa je posega Zveza vmes, pa ga je s svojo nerodnostjo onemogočila. Iz velikega števila tekmovalcev je razvidno, da bi bilo letošnje prvenstvo silno zanimivo ter bi bilo prineslo tudi prav dobre rezultate.

Celjski šport

Hermes : Celje 3 : 0 (2 : 0)

Danes ob 4 popoldne je bila pred približno 400 gledalci prvenstvena tekma med Hermesom in Celjem na Glaziji. Začetni udarec je imel Hermes, ki je prešel takoj v nevaren napad. Večina napadov Hermesa je razbila obrambo, ki je bila danes sploh najboljša formacija domačega moštva. Celjani so prenesli igro na Hermesovo plat in zastrelili nekaj krasnih šans, posebno Gobec. V 23. minuti je prvi potresel mrežo Ferjan. 1:0 za goste. Ta gol je sledilo brezplodno nabijanje žoge z obeh strani, dokler je ni dobil Ica, ki jo je krasno predložil Ferjan, kakor je ta zvišal na 2:0.

V drugem polčasu sta zamenjala pri domačih mesti Zupan in Krivec, kar je prineslo v moštvo nekaj življenja. V 15. minuti je Rožič grdo fauliral Dobrajca, ki pa je diktirano enajstmetrovko poslal kavalirsko v roke, pač po svoji stari navadi. Nudilo se je še par šans za domače, toda Gobec in Dobrajc sta jih v tem sklopu do več mojskrsko polomila. V 30. minuti dobi žogo Kveder, ki je pa po nesreči — hotel je namreč centrirati iz daljave 25 metrov — zabil čez roke popolnoma pasivnega vratarja tretji gol. Po tem голу so Hermežani začeli zavlačevati, dokler ni obupanih kibicev rešil zaključni žvižg.

Celjani so v tej tekmi grdo razočarali tudi svoje najzvestejše. V moštvo so zadovoljili le Koprivšek, ki je bil sploh najboljši mož igrišča, ter Škerlj in Dobrajc, drugi so bili sploh nemočni. Napad, ki ga imajo Celjani sedaj, ne bo čisto rešil barv kluba in mesta, katerega ime nosi. Ta petorica je igrala le za lahek trening hermežanski obrambi. Istotako Slamič. Hermes je popolnoma zadovoljil. Fantje znajo z lepimi in hitrimi kombinacijami priti pred nasprotnikova vrata in dobro streljati. Slabih ali manj vrednih mest v moštvo ni. Posebno sta ugajala Franco in mladi Borut, ki je premeten in odličen vodja napada. Sodil je zelo slabo g. Kopic na škodo obeh moštev.

Napovedana tekma med Jugoslavijo in Slavijo iz Maribora se ni vršila, ker Slavija ni prišla v Celje.

Vzgojni tečaj v Mariboru

Kljub številnim drugim prireditvam vedno polna velika dvorana Zadrugne banke v Mariboru, v dne od 21. do 24. marca, ko je bil prirejen vzgojni tečaj, je dokaz, da se naše obmejno mesto zaveda, kolikšna, tudi narodnostnega pomena, je predvsem dobro vzgojen in vzrejen naraščaj. Glavni namen vzgojnega tedna je, da pokaže nenadomestljiv pomen krščanskih vzgoj, načel in vrednot.

V prvem predavanju »Zakaj toliko neuspehov v sodobni vzgoji«, katerega je imel g. prof. I. Bogovič, je pokazal četvero najglobljih vzrokov za neuspehe sodobne vzgoje. Prvi je v razravanosti in razkroju svetovnonazornih osnov človekovega življenja. Drugi vzrok neuspehov je nepoznavanje duševnih stremenjenj sodobne mladine. Tretji vzrok je enostranska uporaba zgolj prišinskih vzgojnih sredstev ter omalovaževanje vzgojnih, ki jih nudi krščanstvo. Četrti vzrok je nepoznanje in neobvladovanje vzgojeslovja, umetnosti vzgajanja. Bliznji vzroki pa so n. pr. nemir sodobnega življenja, nestalnost, negotovost, slabo gnotno stanje starejš in poklenih šolnikov, neprestano eksperimentiranje v šolstvu in drugo.

Drugo predavanje univ. doc. in prof. dr. Stanke Gogale o važni temi »Vzgoja in dresurac« je privabilo toliko poslušalcev iz vseh vzgojnih krogov, da je bila dvorana nabito polna. Predavatelj je na praktičnih zgledih prikazal bistveno razliko med resnično vzgojo in med dresuro. Pokazal je na daljnosežne in usodne posledice dresiranja za versko, нравno, narodnostno opredelitev otroka, ki ni našel odmeva za svoj svet v srcu svojih vzgojiteljev pod narekovanjem.

G. prof. Fran Fink je v svojem predavanju »Obrtniki in mojstri kot vzgojitelji iz svoje bogate zakladnice izkušenj prikazal to vprašanje, ki mu pri nas — z vzgojnega vidika — posvečamo, vse premalo ali skoraj nič pažnje. Poudarjal je v prvi vrsti potrebo verske, нравne, narodnostne in državljanske vzgoje obrtniškega naraščaja.

Zadnji dan, na predvečer katoliškega materinskega dne, je predavala šol. ravnateljica v p. ga. Antonija Štupa. Dvorana je bila polno zasedena, posebno od ženstva. Njeno lepo zasnovano in podano predavanje, prepleteno z ganljivostmi, šaljivostjo in pretresljivimi zgledi, je priklenilo od začetka do konca vse prisotne. Saj je bila tudi vsebina predavanja »Ovire in sredstva pri vzgoji delavskega otroka«, s posebnim ozirom na dekletce, nad vse pomembna.

Vzgojnemu tednu so sledili vzdržena obiskovalci iz vseh slojev mariborske družbe, zastopniki vseh mariborskih šol in mnogih pedagoških institucij, prisostvoval mu je tudi zastopnik prevzvišenega knezoškofa g. dr. Cukala.

Izjava preproste matere, naj bi še večkrat priredili take vzgojne večere, dokazuje potrebo po takih predavanjih in pravilnost smeri, po kateri je prirejen ta vzgojni teden mlade podružnice Sloveske družbe.

Milan, 27. marca, AA. (Stefani) V Milan je prispela skupina umetnikov iz milnenske opere. Ti umetniki bodo v tujakovi Seali izvajali program Wagnerjevih skladb.

Mexico, 27. marca, AA. (Havas) Mupa je objavilo sporočilo, da je mesto Mexico pripravljeno nuditi zavetju vsem tistim, ki zapuščajo svojo domovino v Evropi iz političnih razlogov.

Brezplačno zavojček

Dostalovala toaletnega biserja na poskušajo. Uspeh po prvi uporabi. Mozolji, ogrei, nečistosti obraza izginejo. Pošljite za stroške 3 din v znak — Kemikalija, Novi Sad 144. V apotekah, drogerijah originalni karton 30 din.

Avstrijske manjšine v novih razmerah

Glasi lo gradščanskih Hrvatov, »Hrvatske novine«, je v svoji številki od 19. marca na uvodnem mestu prineslo v imenu hrvatske manjšine vdanostno izjavo napram novi državi. Izjava je podana tako jasno, da ne dopušta nobene dvomnosti. Med drugim so izrečene tudi te misli: »Mi Hrvati v Gradišču pozdravljamo nemškega Führerja kot svojega državnega poglavarja ter mu obljubljamo, da hočemo verno služiti ciljem, ki jih je namenil naši domovini. Svojo državljansko dolžnost bomo vedno izpolnjevali z veseljem in v polni meri. To bomo storili tem rajši, ker vemo, kako vodja Nemčije spoštuje odkrito in pošteno priznavanje k lastni prirojeni narodnosti in ker vemo, da je poljski narodni manjšini v Nemčiji omogočil ohranitev njenih narodnih posebnosti in svobodni kulturni razvoj. Zato smo tudi mi gradiščanski Hrvati stopili v močeno velikomestno državo s polnim zaupanjem, vsak čas pripravljeni, da svojo ljubezen do Gradiščanske tudi v novi državi dokazemo z dejanji.«

V torek, 22. marca se je v zastopstvu češke manjšine na Dunaju zglasila pri novem županu dr. Neubacherju deputacija, ki je izrazila lojalnost dunajskih Čehov napram novi državi. Župan inž. Neubacher je imel kratek nagovor, v katerem je naznačil osnovne smernice narodno-socialistične politike napram narodnim manjšinam. »Nacionalno-socialistično pojmovanje narodnosti je v svoji osnovi popolnoma različno od liberalne dobe. Liberalizem je navadno izjavljalo svojo narodnostno politiko iz državne ideje. Iz takega pojmovanja je zrasla nezdrava politika zavestnega raznarodovanja narodnih manjšin.«

Narodni socialist pa veruje, da se narodna osebnost ne da zatajiti in ne odložiti niti pri lastnem narodu in potentatnem tudi ne pri tujem (»Der Nationalsozialist glaubt an die unveräußerlichkeit der Volkspersönlichkeit des eigenen und folgerichtig auch des fremden Volkstums!«). Narodni socializem je prišel s samim seboj v protislovje, ako bi ravnal drugače. Narodno-socialistično gibanje je uverjeno, da zamore samo radikalna razjasnitev o narodnostnih pravicah in dosledno izvajanje tega pojmovanja dovesti do razčiščenja političnega vzdušja (ozračja) v vsem srednjeevropskem prostoru. Dr. Neubacher je zaključil svoj govor s ponovnim zagotovilo, da pozna narodni socializem v narodnostnih vprašanjih samo eno načelo v svojem zadržanju: tisto pravičnost, ki jo brezkompromisno zahteva tudi za lastni narod.

V zvezi s tem bi bilo omeniti, da so dva dni po teh izjavah zastopniki dunajskih Čehov sporočili dunajskemu županu, da bo češka manjšina 10. aprila v celoti glasovala za da.

Glede koroških Slovencev je bilo na tem mestu že povedano, da so po svojih zastopnikih poudarili novemu koroškemu deželnemu glavarju svojo absolutno lojalnost do nove države. Tudi ob tej priliki je bilo govora o tem, da narodni socializem nima namena nastopiti proti narodnim manjšinam. Izjave koroškega deželnega glavarja sicer niso bile tako precizne in odločne kot govor dunajskega župana, vendar so bile v stanu, da pomirijo nekoliko pesimistično razpoloženje med koroškimi Slovenci.

V tej zvezi so zanimiva tudi izvajanja dr. Morocuttija v grški »Tagespost«, ki izraža misel, da bo v bodoče moč rešiti manjšinski vprašanje na podlagi prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Nemčijo. »Führer sam je večkrat izjavil, da narodni socializem ne pozna več pojma germanizacije. Narodno-socialistična narodnostna politika klone v spoštovanju pred tujo narodnostjo, obenem pa zahteva polno spoštovanje lastne narodnosti.«

Bilo bi napačno predajati se na pogladi teh raznih izjav prevelikemu optimizmu, kakor bi bilo pregrešno zaiti v nasprotni ekstrem. Treba bo počakati, kaj bo prinesel nadaljnji razvoj. Zaenkrat je v bivši Avstriji izjemno stanje: do glasovanja — 10. aprila — ni pričakovati nobenih resnejših sprememb, saj so celo osebnostne menjave začasno ustavljene, da se ne bi prebivalstvo po nepotrebnem razburjalo. Kam se bo usmeril bodoči razvoj v manjšinski politiki, bo močeno realno presojati šele po glasovanju, ko bodo prilike normalizirane.

z upalno pripombo, da je slovensko prebivalstvo glasovanijskega ozemlja pravilno ocenilo položaj in da gre zvesto svojemu Führerju lepši bodočnosti naproti.

Neresnična vest. V zadnjem »Ponedeljskem Slovincu« smo poročali, da je bil v Celovcu aretiran bivši deželni svetnik Juvan. Njegovi sorodniki nam poročajo, da je ta vest neresnična in da se g. Juvan nahaja doma pri svoji družini ter da nima nikakršnega strahu pred aretacijo. Svojo prvotno poročilo s tem radevolje popravljamo.

Nemški časniki v jezikovno mešanem ozemlju

Pod tem naslovom prinaša »Kärntner Tagblatt«, sedanje nar.-soc. glasilo, obširnejši popis s pola novega varnostnega komisarja za Koroško, dr. Iselhorsta, po mešanem ozemlju. Varnostnega komisarja je na vsej poti spremljal poslovodja Heimabunda in sedanji član deželne vlade g. Maier-Kaibitsch. Iz precej obsežnega poročila posnemamo nekatere zanimivosti. Poročilo ugotavlja, da so bili nemški oficirji z uspehom vožnje po jezikovno mešanem ozemlju nadse zadovoljni, v golemo oziro celo presenečenje. Na vsej poti ni padla nobena neprijazna beseda, ni bilo nobenega sovražnega pogleda.

V Rožku je pozdravil nemške goste novi župan Seidl, nekdanji obrambni bojevniki. — V St. Jakobu v Rožu je bila manjša slovesnost pred spomenikom, ki so ga lani poletni postavili v spomin na koroške boje. Novi župan g. Zherne, nadučitelj s šumarske šole v Področici, je v navdušenem govoru pozdravil nemške goste in zlasti novega člana deželne vlade g. Maier-Kaibitscha, »ki je v preteklih letih z neverjetno zila-vostjo vodil nemško nacionalno stvar v jezikovno mešanem ozemlju skozi vse zapreke in težkoče političnega življenja.«

V Borovljah je nemške goste ob navzočnosti novega župana in številnega občinstva pozdravil bivši obrambni poveljnik, učitelj Perkonig. Med drugim je tudi rekel: »To, kar je začelo in si priborilo Nemcem prijazno prebivalstvo 10. oktobra 1920 v jezikovno mešanem ozemlju, je dobilo svojo krono v delu našega vodje Adolfa Hitlerja.« V imenu borovljskega prebivalstva je podal zagotovilo, da se bodo prebivalci Roža izkazali vredne slovesa kot najboljši nemški obmejni borci.

V Šmarjeti ob Rožu je pozdravil nemške goste nadučitelj Startinig. V svojem kratkem nagovoru se je spomnil na koroške boje in končal z zaobljubo zvestobe vodji in osvoboditelju dežele v duhu 10. oktobra.

Zanimiva je pripomba v članku, da so bili sprejemni povodi tako lepi, ker pri Nemcem prijaznem obmejnem prebivalstvu glasneje govorita srce in čustvo kakor pa razum. Članek zaključuje

ščenja političnega vzdušja (ozračja) v vsem srednjeevropskem prostoru. Dr. Neubacher je zaključil svoj govor s ponovnim zagotovilo, da pozna narodni socializem v narodnostnih vprašanjih samo eno načelo v svojem zadržanju: tisto pravičnost, ki jo brezkompromisno zahteva tudi za lastni narod.

V zvezi s tem bi bilo omeniti, da so dva dni po teh izjavah zastopniki dunajskih Čehov sporočili dunajskemu županu, da bo češka manjšina 10. aprila v celoti glasovala za da.

Glede koroških Slovencev je bilo na tem mestu že povedano, da so po svojih zastopnikih poudarili novemu koroškemu deželnemu glavarju svojo absolutno lojalnost do nove države. Tudi ob tej priliki je bilo govora o tem, da narodni socializem nima namena nastopiti proti narodnim manjšinam. Izjave koroškega deželnega glavarja sicer niso bile tako precizne in odločne kot govor dunajskega župana, vendar so bile v stanu, da pomirijo nekoliko pesimistično razpoloženje med koroškimi Slovenci.

V tej zvezi so zanimiva tudi izvajanja dr. Morocuttija v grški »Tagespost«, ki izraža misel, da bo v bodoče moč rešiti manjšinski vprašanje na podlagi prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Nemčijo. »Führer sam je večkrat izjavil, da narodni socializem ne pozna več pojma germanizacije. Narodno-socialistična narodnostna politika klone v spoštovanju pred tujo narodnostjo, obenem pa zahteva polno spoštovanje lastne narodnosti.«

Bilo bi napačno predajati se na pogladi teh raznih izjav prevelikemu optimizmu, kakor bi bilo pregrešno zaiti v nasprotni ekstrem. Treba bo počakati, kaj bo prinesel nadaljnji razvoj. Zaenkrat je v bivši Avstriji izjemno stanje: do glasovanja — 10. aprila — ni pričakovati nobenih resnejših sprememb, saj so celo osebnostne menjave začasno ustavljene, da se ne bi prebivalstvo po nepotrebnem razburjalo. Kam se bo usmeril bodoči razvoj v manjšinski politiki, bo močeno realno presojati šele po glasovanju, ko bodo prilike normalizirane.

z upalno pripombo, da je slovensko prebivalstvo glasovanijskega ozemlja pravilno ocenilo položaj in da gre zvesto svojemu Führerju lepši bodočnosti naproti.

Novi župani upravitelji po slovenskem delu Koroške

Deželni poglavar je imenoval občinske upravitelje. Navajamo po okrajih občine slovenskega jezikovnega ozemlja in nove upravitelje: okraj Smohor: Brdo, Mihael Grafenauer; okraj Beljak: Loga ves, kap. Heinz-Erian; Bistrica na Zili, Konrad Karmel; Bekstani, Franc Pinter; Straža ves, Valentin Perching; St. Jakob v R., Rudolf Zherne; Kostanje, Josef Teppan; Ledence, Hans Woschitz; Lipa, Friedrich Liebscher; Marija na Zili, Tomaž Sternat; Wernberg, Herman Debracher. — Okraj Celovec: Hodiš, Anton Schoffnegger; Kotmarja ves, Franc Hallerger; Bilčova, Alojz Eder; Zilpolje, Jožef Boath; Otok sv. Merka, Dholica, Hans Holzinger; Zgoranja Vesca, Franc Spitzer; Radšice, Mihael Vigotschnig; Skofice, Franc Gabalier; Bistrica v R., Anton Maner; Šmarjeta v R., Viktor Seifritz; Medborovnica, Josef Huss; Svetna ves, Aleksander Schmitzer; Slov. Plajberk, Jožef Laussegger; Sele, Sebastian Jerolitsch. — Okr. Velikovec: Pliberk, Hubert Seblatnig; Dješke, Janez Slamanig; Dobriča ves, Jožef Autz; Zlezna Kapla, Rudolf Drešler; Bela, or. v p. Franc Piskernig; Bistrica pri Pliberku, Jožef Scherlau; Galicija, Matevž Rotter; Globasnica, Tomaž Dimpelnig; Grebinj, Rok Bauer; Vovbre, Alojz Rabitsch; Libelice, Pavel Hollauf; Libuče, Franc Crnko; Blato, Matevž Plešivnik; St. Peter na Vaš., Jožef Matt; Rikarja ves, Franc Deutschmann; Ruda, Franc Plešivnik; Zvabek, Erwin Kühnel; Zitarja ves, Blaž Piroutz; Tinje, Jožef Achatz; Velikovec, Jožef Wüstner; Važenberk, Jožef Wendenig.

Novo vodstvo koroškega Bauernbunda

Novi načelnik koroškega Bauernbunda je glavni varjevega namestnik Ferdinand Kernmaier. Okrajni kmetijski načelniki so: za beljaški okraj Willi Kaufmann, za rožeški okraj Fritz Seidl, podkloštarski Oto Seršen, borovljski Josef Huss, celovški Michl Schmied, velikovski inž. Wagner, kapelški-dorlavskega Janez Pucher, pliberški Fritz Kraut. — Okrajne kmetijske zbornice in občinski kmečki sveti so razpuščeni, deželna kmetijska zbornica deluje kot občinska pod vodstvom rav. dr. Stotterja in načelnika Supersberga.

Novo vodstvo koroškega Bauernbunda

Novi načelnik koroškega Bauernbunda je glavni varjevega namestnik Ferdinand Kernmaier. Okrajni kmetijski načelniki so: za beljaški okraj Willi Kaufmann, za rožeški okraj Fritz Seidl, podkloštarski Oto Seršen, borovljski Josef Huss, celovški Michl Schmied, velikovski inž. Wagner, kapelški-dorlavskega Janez Pucher, pliberški Fritz Kraut. — Okrajne kmetijske zbornice in občinski kmečki sveti so razpuščeni, deželna kmetijska zbornica deluje kot občinska pod vodstvom rav. dr. Stotterja in načelnika Supersberga.

Novo vodstvo koroškega Bauernbunda

Novi načelnik koroškega Bauernbunda je glavni varjevega namestnik Ferdinand Kernmaier. Okrajni kmetijski načelniki so: za beljaški okraj Willi Kaufmann, za rožeški okraj Fritz Seidl, podkloštarski Oto Seršen, borovljski Josef Huss, celovški Michl Schmied, velikovski inž. Wagner, kapelški-dorlavskega Janez Pucher, pliberški Fritz Kraut. — Okrajne kmetijske zbornice in občinski kmečki sveti so razpuščeni, deželna kmetijska zbornica deluje kot občinska pod vodstvom rav. dr. Stotterja in načelnika Supersberga.

Primorske vesti

Čedad v Beneški Sloveniji

Čedad (Civiale), mesto s kakšnimi 5000 prebivalci, leži ob reki Nadiži (Natissone), vzhodno od Vidma (Udine). Naselja Beneških Slovencev segajo prav do njega. Zaradi tega je postal Čedad nekako njihovo zbirališče v upravnopolitičnem in gospodarskem oziru. Na trgu v Čedadu, kamor nosijo svoje poljske pridelke na prodaj, se redno sliši zvonko narečje Beneških Slovencev, a tudi po trgovinah in gostinskih obratih ga radi govorijo. Beneški Slovenci se med seboj najraje poslužujejo svojega slovenskega narečja, le v občejanju z uradi govorijo furlanščino, ki jo dobro obvladajo. Po čedadskih trgovinah in gostilnah se trudijo, da bi okoliškemu ljudstvu ustrezali.

Čedadu pravijo Beneški Slovenci tudi Staro mesto. To ime tudi zasluži, kajti odlikujejo ga stare zgodovinske stavbe in starinske, ozke ulice. Ob glavni stolni cerkvi je znamenita stara palača patrijarhov. Tudi langobardske cerkev slovi kot zgodovinska posebnost. Prav tako »Hudičev most« čez reko. V mestnem muzeju pa je nabranih veliko starih rimskih in langobardskih starinskih dragocenosti. Zgodovinarji kaj radi prihajajo semkaj in je Čedad postal neke vrste središče za zgodovinski študij v severnozgodovinskem delu Italije.

V Čedadu se je rodil — tako pripoveduje Rudolf Wagner — tudi znameniti zgodovinar Pavel Dija k o n leta 725. Pavel Dija k o n je napisal prve zgodovinske podatke o vojvodah furlanščine in o njihovi oblasti. S tem v zvezi je Dija k o n zapisal tudi prve zgodovinske spomine na Slovence, ki so se naselili doli po vsej beneški ravnini. Posebno poučni so Dija k o n ovi popisi bojev med prihajajočimi Slovenci in Langobardi, ki so se jim morali umakniti. Glavni trg v Čedadu nosi ime tega velikega zgodovinarja.

V mestnem muzeju v Čedadu hranijo med drugim za zgodovino Slovencev zelo pomembno in dragoceno knjigo »Evangelij sv. Marka«, ki ga je po legendi evangelist Marko sam spisal in izročil sv. Mohorju. Preden je ta zgodovinski spis prišel v Čedad je bil shranjen pri Šent Ivanu blizu Devina, nekdanji glavni božji poti. Premožni in odlični romarji so dobili dovoljenje, da so na rob te knjige smeli zapisati svoja imena. Tako lahko danes čitamo na robu evangelija vpisane zelo lepa stara slovenska imena, kot na primer: Beda, Nepokor, Stregomil, Drašček, Milena, Hotinir, Kocelj, Zelislava, Trudopolk, Slovenka, Sebidrag, Svencopolk, Pribislava, Trpimir, Držimir, Radoslav, Braslav, Olomir, Mirigolj. Imena so povzeta iz knjige Rudolfa Wagnerja. Ko so se patrijarhi preselili iz Ogleja v Čedad, so vzeli s seboj tudi umetnine in stare rokopise, med njimi tudi ta Markov evangelij, ki je sedaj še izvrsno ohranjen. Za Slovence je važen, ker nam daje pravilne najstarejše oblike imen in navaja tudi imena zgodovinskih osebnosti. Stolnica nekdanjih patrijarhov je zidana v starem slogu. Vsi stebri so iz belega čistega marmorja, krasijo pa jo slike starih beneških mojstrov. Tako imenovana »langobardska cerkev« je zgrajena na kraju, kjer je svoje dni stalo svetišče boginje lepote Venera, od katerega je ohranjeno še ognjišče iz marmorja, na katerem so boginji zeigali darila. To ognjišče stoji še danes v cerkvi. Po cerkvi je razobešenih več polno slik iz 10. 11 in 12 stoletja. Pod cerkvico se vpenja čez reko Nadižo »Hudičev most« v dveh visokih lokih, katere se oslanjata na srednji stebri, ki je zgrajen na iz sredi reke štrlečo skalo.

Skozi Čedad vozi železnica iz Vidma ob reki Nadiži dalje mimo St. Petra do Kobarida. V Čedadu je tudi gimnazija in srednja tehniška šola.

V bližini Čedada stoji Stara gora, s katere je lep razgled po videmski ravnini. Na gori je starodavna in slavna Marijina božja pot, kamor se danes radi romajo iz Furlanije, iz Gorice in celo sem od Trsta in Istre. Okoli cerkve je mogočen zid in redke hišice se stiskajo med cerkvijo in obzidjem. Od daleč je videti Stara gora ko neka velika trdnjava.

Slovenci bi morali Čedad dobro poznati, saj hrani znaten del slovenske zgodovine in leži še danes na obrobju slovenskega naselja.

Drobne iz Julijske kraje

Ociža pri Trstu. Preteklo nedeljo, dne 20. marca, smo obhajali slovesnost, ki jo bomo še dolgo pomnili. Praznovali smo namreč blagoslov novega bronastega zvona za našo podružnico. Zvon je vili zvonarna v Vidmu in tehtal 220 kg. Popoldne se je zbrala velika množica ljudi od blizu in daleč pri podružnici sv. Marije Magdalene. Prišel je domači župnik in dekan g. Gabriel Piščanec s Klanca in najprej imel krasen govor o pomenu zvonov. Nato je izvršil blagoslovitev. Krmovala sta dva brata iz znane rodbine Korošcev. Blagoslovu so sledile slovesne pete litanije, pri katerih je pelo vse ljudstvo, veselo, da je doživelo tako lep dan. Po obredu v cerkvi se je razvila domača zabava pri Korošcih, kamor so bili povabljeni domačini. Hvaležni smo Bogu in vsem, ki so pripomogli do te lepe slovesnosti, za ta nepozabni dan.

Novo cene za surovo maslo je predpisala oblast Julijske kraje. Cene za običajno surovo

obema ravninama je astigmatika razlika, ki povzroča naglo pojejanje ostrine od sredine proti robu in popačeno upodabljanje predmetov na robu slikovne ravnine. Na eni ravnini je razpotežena točka v navpično, na drugi pa v vodoravno črto. Če ustanovimo ostrino na prvo goriščno ravnino, postane slika neostra na drugi ravnini, pri ustanovitvi na sredino razdalje med obehma ravninama pa dobimo neoster križ obeh črt. Omežena navpičnih in vodoravnih črt ne moremo ustanoviti ostro na robu medicne: pri ustanovitvi ostrine na vodoravne črte postanejo neostre navpične črte, pri ustanovitvi ostrine na navpične pa se izgubi ostrina vodoravnih črt. Ostrino je močnejše zboljšati le z večjo zaslonko, ki odreže obrobne žarke. Ta napaka je najbolj ovirala gradbo močno svetlobnih objektivov ter je do prav neznačnega ostanka odpravljena pri modernih anastigmatih.

6. Vboklost

Slikovne ravnine je napaka, ki je v ozki zvezi z astigmatizmom ter nastaja zaradi različnih gorišč sporedno in po seboju vpadajočih žarkov. Slika ravne ploskve je na medicni lokasto usločena ter ni močnejše dobiti ostrine istočasno v sredini in na robu slike. Deloma je močnejše odpraviti to napako z večjo zaslonko, do neskočljive količine pa je odpravljena pri anastigmatih.

7. Odsevi.

Pri vseh objektivih, ki so sestavljeni iz več leč, obstoja nevarnost odsevanja svetlobnih žarkov z njihovih površin. Žarek, ki vpadne na lečo v objektivu, se od njene površine deloma odbije na pred njo stoječo lečo, ki ga reflektira nazaj in skozi lečo do negativnega tvoriva, kjer stori razpršen svetel krog ali pa sliko zamreni. Deloma je močnejše omiliti ta nedostatek s protisvetlobno zaslonko, popolnoma pa je tudi z raznimi korekturami objektivna ni močnejše odpraviti pri nobenem objektivu, ki je sestavljen iz več leč. Čim več leč ima objektiv, tem večja je možnost odsevanja, ki se stopnjuje torej s svetlobno močjo objek-

tivov. Pri gradbi objektivov skušajo konstruktorji omiliti to napako čim bolj z najugodnejšim razmerjem ukrivljenosti površin leč, oziroma s preložitvijo gorišč reflektiranih žarkov v čim večjo razdaljo od slikovne ravnine. Čim bliže slikovne ravnine ležijo namreč gorišča takšnih žarkov, tem bolj so škodljivi. Ker pa morajo z istim sredstvom korigirati tudi druge napake, je rešitev lahko samo kompromisna.

Takšni škodljivi odsevi nastanejo zlasti pri snemanju proti svetlobi, posebno če padajo sončni žarki naravnost na objektiv ali pa če leži svetlobni vir ali močno svetel predmet le v majhni razdalji od optične osi. Mnogokrat pomaga protisvetlobna zaslonka ali vsaj zasenčenje z roko, kosom črnega papirja, klo-bukom ali sličnim, največkrat pa premena stajališča za prav neznačno malenkost na levo ali desno, da predručajmo vpadni kot svetlobnih žarkov.

Pri popolnoma zlepljenih objektivih je možnost odsevanja zelo majhna, če so dobro zgrajeni. Brez nje je samo monokel, v najmanjši meri pa jo ima pokrajinska leča (akromat). Pri nezlepljenih objektivih, ki so sestavljeni iz ločeno stojičih leč, je nevarnost odsevanja največja.

Naša društva

Ustanovitev novega fotokluba v Ptuj. Nekaj neumljivega je, da je v Sloveniji pri velikem številu fotomaterijev in »svetovno« znani slovenski strašni po ustanavljanju društev tako malo fotomaterskih društev. S predavanji po deželi in drugimi akcijami je ljubiteljski fotoklub že večkrat poskusil, da vsaj v večjih slovenskih mestih oživljuje organizirane fotomaterske krožke, vendar brez večjega uspeha. Le polagoma prihajamo do ustanovitve novih klubov. Tako je bil priklizen v življenje te dni v Ptuj nov fotoklub, ki je imel svoj ustanovni občni zbor 21. t. m. ter se pridružil že obstoječim slovenskim klubom. Želimo mu mnogo uspehov!

1. Sferični odklon

je posledica ukrivljene površine zbiralne leče, ki se večja z odprtino leče, njeno ukrivljenostjo in z goriščno razdaljo. Lomni kot svetlobnih žarkov, ki vpadajo na njen tanjši del ob robu, je večji od lomnega kota središtnih žarkov. Zaradi tega ležijo tudi njihova presečišča v različni razdalji za lečo. Tako nastane dvojna gorišča: gorišča središtnih in gorišča na rob leče vpadajočih žarkov, ki ležijo bližje leči. Takšne leče ne upodabljajo tekočih predmetov kot ostro točko, temveč tvorijo ob njenem jedru majhne, svetlobne od jedra nazven pojemajoče okrogle ploščine. Popolnoma ostra slika ne more nastati nikjer, razen če s primerno zaslonko odrežemo žarke ob robu. Pri veliki zaslonki pa lahko nastane zaslončna razlika: ostrina, ki smo jo dobili pri ustanovitvi s polno odprtino leče, se odmakne na drugo ravnino v nekoliko večjo razdaljo za lečo, če odrežemo z zaslonko obrobne žarke. Z navadnimi zbiralnimi lečami moramo torej ustanavljati in snemati z enako zaslonko. Tudi pri modernih, močno svetlobnih objektivih lahko nastane pri veliki zaslonki zaslončna razlika, ker so zaradi večje svetlobnosti nekoliko bolj kakor običajno korigirani tudi njihovi robovi. Prav zaradi tega je korektura v sredini nekoliko manjša, kar se pokaže v zmanjšani ostrini, če pri takšnih objektivih uporabljamo veliko zaslonko in snemamo z njihovo sredino.

Napako sferičnega odklona imajo vse enojne leče. Zadovoljivo je korigirana pri pokrajinskih lečah in aplanatih, popolnoma pa le pri anastigmatih.

3. Koma

je posebna oblika sferičnega odklona. Vzemimo za primer svetlo točko, ki leži v precejšnji razdalji od

optične osi. Žarki, ki vpadajo s te točke poševno na gornji del leče, se sečejo v gorišču, ki leži bolj blizu leče kakor gorišče žarkov, ki vpadajo z iste točke poševno na spodnji obrobni del leče. Tako nastane na robu slikovne ravnine več gorišč. Zaradi tega je ostro jedro v sliki te točke, ki je nastalo po središtnih žarkih, razpoteženo na robu medicne v nekdajšen komet s smerjo proti sredini medicne. S primerno zaslonko moremo vpliv poševno vpadajočih žarkov nekoliko omiliti, lahko pa jih tudi popolnoma izločimo, če postavimo zaslonko v večjo razdaljo od leče. Proti tej napaki so korigirani aplanati.

4. Zarisnost.

Neveščena napaka neakromatičnih leč in akromatičnih pokrajinskih leč je, da rišejo ravne vertikalne in horizontalne črte ob robu slikovne ravnine ukrivljeno: izbočeno, če je zaslonka pred lečo, in ubočeno, če je zaslonka za lečo. Čim bolj je izkroščen slikovni kot leče, tem večja je ta napaka. Odpravimo jo, če postavimo v primerno medsebojno razdaljo dve neakromatični ali akromatični zbiralni leči in v sredino namestimo zaslonko. Tako dobimo dvojni objektiv: s kombinacijo dveh neakromatičnih zbiralnih leč periskopu, in s kombinacijo dveh akromatov aplanat. Pri periskopu je odpravljena sama napaka zarisnosti, dočim je odpravljen pri aplanatih tudi barvni in sferični odklon. Vendar imajo aplanati še nekaj drugih napak, ki se pokažejo posebno pri snemanju z veliko odprtino.

5. Astigmatizem.

Žarki, ki jih reflektira točka objekta, ležečega v večji razdalji od optične osi, vpadajo na lečo poševno v dveh skupinah, ki se ne sečejo v isti ravnini in v teoretični goriščni točki, temveč ločeno v dveh zaporedno ležečih ravninah in v obliki črt. Razdalja med

obema ravninama je astigmatika razlika, ki povzroča naglo pojejanje ostrine od sredine proti robu in popačeno upodabljanje predmetov na robu slikovne ravnine. Na eni ravnini je razpotežena točka v navpično, na drugi pa v vodoravno črto. Če ustanovimo ostrino na prvo goriščno ravnino, postane slika neostra na drugi ravnini, pri ustanovitvi na sredino razdalje med obehma ravninama pa dobimo neoster križ obeh črt. Omežena navpičnih in vodoravnih črt ne moremo ustanoviti ostro na robu medicne: pri ustanovitvi ostrine na vodoravne črte postanejo neostre navpične črte, pri ustanovitvi ostrine na navpične pa se izgubi ostrina vodoravnih črt. Ostrino je močnejše zboljšati le z večjo zaslonko, ki odreže obrobne žarke. Ta napaka je najbolj ovirala gradbo močno svetlobnih objektivov ter je do prav neznačnega ostanka odpravljena pri modernih anastigmatih.

6. Vboklost

Slikovne ravnine je napaka, ki je v ozki zvezi z astigmatizmom ter nastaja zaradi različnih gorišč sporedno in po seboju vpadajočih žarkov. Slika ravne ploskve je na medicni lokasto usločena ter ni močnejše dobiti ostrine istočasno v sredini in na robu slike. Deloma je močnejše odpraviti to napako z večjo zaslonko, do neskočljive količine pa je odpravljena pri anastigmatih.

7. Odsevi.

Pri vseh objektivih, ki so sestavljeni iz več leč, obstoja nevarnost odsevanja svetlobnih žarkov z njihovih površin. Žarek, ki vpadne na lečo v objektivu, se od njene površine deloma odbije na pred njo stoječo lečo, ki ga reflektira nazaj in skozi lečo do negativnega tvoriva, kjer stori razpršen svetel krog ali pa sliko zamreni. Deloma je močnejše omiliti ta nedostatek s protisvetlobno zaslonko, popolnoma pa je tudi z raznimi korekturami objektivna ni močnejše odpraviti pri nobenem objektivu, ki je sestavljen iz več leč. Čim več leč ima objektiv, tem večja je možnost odsevanja, ki se stopnjuje torej s svetlobno močjo objek-

maslo so 11 lir za kg, za surovo maslo od zadrugo »Gornja Soča« pa 13,50 lir za kg.

Goriško sodišče je obsodilo na 14 zapora in 650 lir globe 28-letno Jolando Sirk, ker je napeljala malo deklico, da je svojim staršem ukradla 205 lir. Sirk se je zagovarjala, toda sodišče ji je dokazalo grdobno njenega dejanja. — Istega dne je goriško sodišče obsodilo na 5000 lir denarne globe Janeza Bigota iz Potege, ker je nekemu potniku v Krmini ukradel 2000 lir. Bigot je bil poleg tega obsojen tudi na meseca trde ječe.

V Gorici so aretirali 48-letno služkinjo Simono Keršič, ker je svoji gospodinjki kradla obleke in razne druge gospodinjske predmete ter jih prodajala svojim znancom.

Na Sv. Gori so orožniki aretirali Ano Sila, staro 46 let, ker je bila zasaden, ko je Janezu Černetu v Gorici kradla perilo.

Iz Trsta poročajo, da so na ulici Mazzini pobrali nezvesto 22-letno mladenko, o kateri ne vedo ne imena, niti odkod je. Podrl jo je verjetno kakšen avtomobil ter jo pustil ranjeno na ulici. V bolnišnici so izjavili, da je malo verjetno, da bo ostala pri življenju. Oblasti iščejo svojce.

Na koncertu Ciril-Metodovega zbora v Gorici je bilo manj poslušalcev, kakor so pričakovali. Vzrok temu je, da občinstvo prav za prav do zadnjega ni vedelo, kdaj bo ta koncert, in da so nekateri po mestu zlohotno širili vesti, da so že vsi sedeži razprodani in da zaradi tega ni treba poskušati priti na predstavo.

V 92. letu starosti je v Ledinah na Vrsniku umrla Marija Vehar, po domače Hribčeva tela, po vsej fari znana po svoji srčni dobroti. Naj v miru počiva!

Ivan Savli, 23 let star, doma v Poljubinu, je neznano kam izginil s svojega doma. Domačini in oblasti ga zama iščejo. Če kdo kaj ve o njem, naj javi v Poljubinu.

Na Premu je umrl trgovec in posestnik Valentin Repine. Bil je po rodu iz Boh. Bistrice. Za njim žaluje soproga in troje odraslih otrok. Naj počiva v miru!

Orožniki so aretirali 54 let staro Ivano Puc, doma iz Cola, ki je osumljena, da je zanelita gozdni požar